

GŁOS POLSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI.

Redakcja i Administracja Nr. Nr. 61.119 i 64.730.
Konto czekowe w P. K. O. Łódź, Piotrkowska 106.

Cena 25 groszy

Telefony „Głosu Polskiego” — Redakcja dzienna 19-71
nocna redakcja i drukarnia od godz. 9 wiecz. 7-99
0000 administracja i ekspedycja 1-99 0000

Rząd przeciwnikiem etatyizmu

Oświadczenie ministra skarbu Czechowicza

Sejm dalej obraduje nad preliminarzem budżetu

Izba przystąpiła do obrad nad budżetem ministerstwa skarbu. Sprawozdawca pos. Hołyński (BB) zaznaczył, iż komisja podniosła preliminowane dochody zwyczajne o 127 milionów, nadzwyczajne o 28 milj. zł., wydatki zwyczajne o 3.737.000, nadzwyczajne o 14 milionów. Sprawozdawca sprzeciwił się poprawkom, zmierzającym do zmniejszenia i tak zbyt szczupłych uposażań urzędników skarbowych. Poseł Woźnicki, zapytuje ministra skarbu, czy rząd ma zamiar przedłożyć Sejmowi przed ukończeniem rozprawy budżetowej ustawy o kredytach dodatkowych za rok 1927-28-my.

P. Zaczek przypomina wysiłki wszystkich ministrów skarbu, czynione dla osiągnięcia równowagi budżetowej i podkreśla, że dopiero w r. 1926 celu tego dopięto. Wszelkie zarządzenia i wysiłki oszczędnościowe były bezowocne wobec ogromu zadań, przed jakimi państwo stało. Nie można stawać na stanowisku, że polepszenie plac urzędników może nastąpić bez otwarcia nowych źródeł dochodu, gdyż rezerwy muszą pozostać gwarancją dla ministra skarbu wobec biernego bilansu handlowego i silniejszej tendencji wzrostu wydatków, niż dochodów. Niski poziom plac urzędniczych jest — zdaniem mówcy — jednym z jaskrawych dowodów niskiego dochodu społecznego w Polsce. Dla naprawy jest nieodzownym załatwienie przedłożonych podatkových rzad.

Posel Czetwertyński (Kl. Narodowy) zaznacza, że zrównoważenie budżetu musi iść w parze z równowagą życia ekonomicznego całego kraju, bo wtedy dopiero osiągnie się pewną równowagę gospodarczą. Dzieło to jednak jest u nas dokonywane połowicznie, bo gdy dochody państwowe są istotnie zrównoważone, to życie gospodarcze — zdaniem posła — zamiera.

Posel Zaremba (PPS) domaga się m. in. reformy podatkowej, bowiem warstwy posiadające są — je go zdaniem — uprzywilejowane.

Posel Brun (BB) uważa, że wprawdzie tempo życia gospodarczego znacznie wzrosło, lecz sytuacja ogólna na rynku pieniężnym wymaga ograniczenia wydatków inwestycyjnych.

Dalej mówca zauważa, że dyskusja o rzekomym nadzwyczajnym etatyzmie wykazała potrzebę pewnego umiaru w tym etatyzmie, który jest wywołany u nas przede wszystkim brakiem kapitału, a więc inicjatywy prywatnej.

Posel Farbstein (koło żyd) skarży się w swoim przemówieniu, że ludność miejska ugięła się pod ciężarem nierównomiernie rozłożonych podatków bezpośrednich.

Po przemówieniach pos. Farbsteina, Puchałki i Karwana zabrał głos minister skarbu Czechowicz, odpowiadając na zarzuty, iż rządowi brak planu gospodarczego i niewyzyskania pełnomocnictw w celu wydania dekretów większej wagi przy nadmiarze dekretów małej wagi. „Rząd nie tylko miał plan w zakresie polityki gospodarczej — mówił minister — ale w znacznej części go zrealizował. Trzeba spe-

cialnego daltonizmu politycznego, aby tego nie zauważyć, aby nie zauważyć zrównoważenia budżetu, utworzenia zapasów kasowych, stabilizacji waluty, zdobycia zaufania zagranicą i t. p. Pos. Rybarski impetował rządowi zamiary etatystyczne — już przy otwarciu sesji oświadczyłem, że etatyizm nie tylko nie jest celem polityki rządowej, lecz przeciwnie, że rząd widzi przyszłość gospodarczą w inicjatywie prywatnej. Oświadczenie to zrobiłem w porozumieniu z szefem rządu i wagi jego nie mogę zmniejszać ani odmiennie wypowiedzenia resortowego ministra, ani tembardziej elaboraty urzędników. Obawy społeczeństwa, dotyczące etatyizmu, powinny ustąpić wobec wyraźnego stanowiska rządu. Nie należy natomiast zamykać oczu na to, że etatyizm datuje się u nas od pierwszych dni bytu niepodległego, a źródło jego leży w psychice naszych sfer gospodarczych, skłonnych do przeceniania odpowiedzialności za zjawiska gospodarcze, a nawet za los poszczególnych przedsiębiorstw, na rząd. Minister zaznacza, że w związku z tem, co praktykowano za rządów poprzednich, zaszła konieczność państwowienia niektórych zadłużonych wobec skarbu przedsiębiorstw. „Najgorszą formą etatyizmu jest utrzymywanie z pieniędzy skarbowych przedsiębiorstw źle prowadzonych przez osoby prywatne. Nie znaczy to jednak, żebyśmy mieli utrzymywać w naszym posiadaniu wszystkie przedsiębiorstwa, których skarb stał się właścicielem lub współwłaścicielem. Pragnąłbym — mówił dalej minister — aby to moje oświadczenie położyło kres dyskusji na temat etatyizmu, która przybrała dość szerokie rozmiary”. Mówiąc o reformie podatkowej, minister wspomina, że plan stabilizacyjny nie zawiera wiążących tez, przewidywał tylko konieczność reformy podatkowej, a dalej zaznacza, że poza zastąpieniem podatku majątkowego podatkiem stałym, poza podatkiem gruntowym i dodatkiem doń na samorządy, rząd zamierza stopniowo łagodzić podatek obrotowy i reformować dochodowy.

Po przemówieniu min. Czechowicza Izba przystąpiła do obrad nad budżetem M. S. Wojsk.

Referent p. Kościakowski sprzeciwia się poprawkom skreślającym i zaznacza, że wszelkie zmniejszenie kontyngentu żołnierzy w obecnych warunkach jest niemożliwe, a skreślenie wydatków na specjalne wyszkolenie oficerów i podoficerów jest nawet sprzeczne z wnioskiem o skrócenie czasu służby wojskowej. W zakończeniu referent zaznacza, że budżet wojskowy w Polsce nie rośnie z taką szybkością, jak w innych państwach.

Pos. Pająk (PPS), zabierając głos w dyskusji, oświadcza, że budżet wojskowy jest w dwóch częściach wegetacyjny, a nie jest w całości budżetem obronnym. Klub PPS. stawia odpowiednio wnioski, aby zapoczątkować przechodzenie z armji koszarowej na inny system i dlatego żąda redukcji 60.000 ludzi,

oraz ograniczenia wydatków o 25 proc.

Po przemówieniu pos. Pająka obrady odroczone do godziny 4 i po poł.

Po wznowieniu obrad popołudniowych przemawiali w dalszej dyskusji pos. Pieniążek (Piast), Byrda (PPS), Dąbrowski (Kl. Nar.), Roja (str. chł.), Sypuła (kom. ukr.), poczem głos zabrał sprawozdawca pos. Kościakowski, wypowiadając się przeciwko zarzutom, jakoby ad-

ministracja wojskowa była zła. W sprawozdaniu N. I. K. poważniejszych zarzutów nie stawiano. Pos. Trampczyński stwierdza, iż na komisji znajduje się dawno wniosek o zniesienie paragrafu, na podstawie którego dowódca może wojsko wego trzymać w więzieniu jak długo chce. Na tem wyczerpano dyskusję nad budżetem min. spr. wojsk i przystąpiono do budżetu M. S. Z. Sprawozdawca pos. Kościakowski sprzeciwia się skreśleniu z fundu-

szu dyspozycyjnego i propagandowego. Pos. Radziwiłł, jako przewodniczący kom. spraw. zagr. zaznacza, że zasadnicze linje naszej polityki zagranicznej mają za sobą zgodną opinie całego społeczeństwa. Izba przystąpiła do budżetu rent, emerytury i pensji, referowanego przez pos. Krzyżanowskiego, po którym w dyskusji zabierało głos szereg mówców. Na tem obrady przerwano do jutra godz. 10.30.

Protokół Litwinowa dziś zostanie podpisany Estonia przystępuje do paktu

MOSKWA 8.2 (PAT) Ogłaszając komunikat o przybyciu min. Davilla do Moskwy TASS zakomunikował, że Litwinow zwrócił się piśmiennie do posła Patka, proponując podpisanie protokołu w dniu 7 b. m. W komunikacie wyrażono przypuszczenie, że protokół podpisany zostanie w dniu 8 b. m. Korespondent PAT dowiaduje się z źródeł miarodajnych, że podpisanie protokołu w dniu 7 b. m. było niemożliwe ze względu na opóźnienie przyjazdu ministra Davilla do Moskwy i jego medyspocy i natomiast data 8 wysumęta została przez czynniki sowieckie dowolnie bez porozumienia z zainteresowanymi stronami. Na podstawie informacji ze sfer politycznych można stwierdzić, że podpisanie protokołu nastąpi 8 b. m.

Dziś min. Davilla i Patek złożyli wizytę narkomindie. Konferencja trwała przeszło godzinę. Obaj ministrowie zwiedzili Kreml, poczem podejmowani byli przez ambasadora Francji. Na śniadaniu obecni byli posłowie państw bałtyckich.

O godz. 5 Litwinow rewizytował w gmachu poselstwa polskiego ministra Davilla.

Dziś złożył również wizytę poseł łotewski Ozols, który z poselstwa polskiego udał się do narkomindie. Decyzja Estonii w sprawie podpisania protokołu łą-

cznie z Polską i Rumunją wywołała w kołach sowieckich duże wrażenie.

MOSKWA, 8 stycznia. (PAT). W związku z oświadczeniem ministra spraw zagranicznych Finlandji Procope, złożonym na posiedzeniu Sejmu w dniu 5 b. m., jakoby Finlandja nie otrzymała od Z. S. R. R. oficjalnej propozycji wzięcia udziału w protokole Litwinowa, koła miarodajne oświadczyły agencji Tass co następuje:

„Dnia 9 stycznia pełnomocny przedstawiciel Z. S. R. R. w Helsingforsie Aleksandrowskij oświadczył ministrowi Procope, iż otrzymał oficjalną misję sprecyzowania, w jakim stadium znajduje się sprawa przystąpienia Finlandji do paktu Kelloga, i kiedy można oczekiwać formalnego jej przystąpienia. Poza tem Aleksandrowskij zauważył, iż rząd sowiecki powitałby przyłączenie się Finlandji do proponowanego przez niego protokołu i że naturalnie S. S. R. R. zainteresowany jest sprawą szybkiego przystąpienia Finlandji do paktu Kelloga”.

MOSKWA, 8 lutego. (PAT). Tass. W związku z doniesieniami ryskimi, jakoby rząd sowiecki nie zakomunikował Litwie nowego tekstu protokołu, różniącego się od pierwotnego tekstu, jedynie w przewidywaniu kilku uczestników protokołu zamiast dwóch, agencja Tass upoważniona została do stwierdzenia, że doniesienia te nie

odpowiadają rzeczywistości. W dn. 4-ym lutego, równocześnie z wreczeniem nowego tekstu protokołu w Rydze i Tallinie, charge d'affaires Z. S. S. R. na Litwie z polecenia rządu sowieckiego wyczył oficjalnie Waldemarowski wyżej wymieniony tekst protokołu, komunikując mu zaproszenie Lotwy i Estonji do wspólnego podpisania protokołu oraz prosił Waldemarasę, aby wobec ewentualnego udziału Lotwy i Estonji w akcie podpisania protokołu w dniu 7 lutego, poddał rewizji decyzję rządu litewskiego i zgodził się na wspólna podpisanie protokołu w Moskwie.

TALLIN. (PAT) Gabinet postanowił upoważnić posła estońskiego w Moskwie Seljamsa do podpisania protokołu Litwinowa w dniu 9 lutego równocześnie z Polską i Rumunją.

TALLIN. (PAT) Izba ratyfikowała pakt Kelloga.

Węgiel będz e Rezerwy kolejowe wypuszczone na rynek

Tel. od własn. warsz. koresp. (F. P.) W związku z brakiem węgla we wszystkich większych miastach, min. komunikacji w porozumieniu z min. spraw wewn. postanowiło wypuścić na rynek wielkie zapasy węgla z własnych rezerw, tak że od jutra dostawa węgla do miast będzie zapewniona.

Czterej ludzi zmarło na śmierć pod Nowogródkiem

Wieleńskie „Słowo” donosi z Nowogródka o przerwaniu szeregu połączeń telefonicznych i telegraficznych. M. inn. na odcinku poszczególnych bataljonów K. O. P. zostały przerwane połączenia telefoniczne ze strażnikami tak że łączność utrzymywana jest przy pomocy patrolów konnych. Ostatniej nocy 4 woźniców wiozących z Lidy do Nowogródka piwo, zamarło na śmierć. Nazwiska ich nie są jeszcze ustalone.

Wielka polityczna amnestja w Królestwie S. H. S.

Omawiając dekret o amnestji, podpisany onegdaj przez króla, dziennik białogrodzki „Prawda” pisze: Bilans działalności nowego rządu w ciągu minionego miesiąca jest zadawalający. Przedewszystkiem musimy stwierdzić uspokojenie umysłów, które nastąpiło po okresie p. dnicecia, będącego następstwem waśni partyjnych. Cała działalność polityczna i socjalna rozwija się obecnie w atmosferze intensywnej pracy i co jest najbardziej pocieszającym, to, że cały naród bez różnicy dniemi i

litycznych rozumie intencje rządu obecnego, którego darzy zaufaniem

Król uczynił wczoraj gest o wielkiej szlachetności. Dekret amnestyjny obejmuje wszystkie zbrodnie i przestępstwa polityczne, popełnione przed dnem 6 stycznia w atmosferze ciężkiej i zwodniczej, panującej wówczas w całym życiu politycznym. Monarcha pragnie, aby nowa era działalności nie była zakłócona smutnymi wspomnieniami niedawne przeszłości.

Dlaczego wyboru Prezydenta ma dokonać naród z pośród dwóch kandydatów?

Uwagi o nowym projekcie Konstytucji
Napisał poseł prof. Wacław Makowski, b. minister Sprawiedliwości

Podstawowych form wyboru Prezydenta Rzplitej jest trzy. Każda z nich ma już swoją historję i przeszła próbę praktyczną. Wyniki tej próby są w każdym wypadku oceniane rozmaicie.

Najstarszy system amerykański jest najbardziej skomplikowany. Są to wybory przez ad hoc powołanych wyborców, którzy nie mogą być członkami kongresu, pośredniość tę jeszcze bardziej pogłębia okoliczność, że wybory odbywają się według stanów. Wyborcy każdego stanu głosują sposobem balotowania na dwóch kandydatów, z których conajmniej jeden pochodzi z obcego stanu.

W razie uzyskania absolutnej większości przez dwóch kandydatów, mających równą liczbę głosów, tudzież w braku absolutnej większości wyborów z pomiędzy kandydatów, mających największą liczbę głosów, dokonywa kongres za pomocą balotowania według stanów, z których każdy posiada jeden głos.

Już z tego streszczonego przedstawienia trybu wyborów amerykańskich widać, że chodzi w nim przedewszystkiem o formę współdziałania poszczególnych stanów.

Każdy stan dokonywa wyborów osobno, to znów każdy ma jeden głos, i t. p. Przeniesienie takiego systemu do państwa, które nie składa się z poszczególnych stanów, już musiałoby wpłynąć bardzo istotnie na zmianę samego systemu.

Dalej pośredniość wyborów jest w rzeczywistości fikcją. Kandydat na wyborcę nie może i nie usiłuje zabiegać o carte blanche w sprawie osoby, na którą ma głosować. Przeciwnie staje on do wyborów wyraźnie jako wyborca tego lub innego kandydata. A ogół obywateli już przy prawyborach nie głosuje bynajmniej na bezimiennych wyborców, ale na imienne oznaczonego kandydata, którego wyborcy zobowiązują się wybrać.

Wyborcy są tu agentami kandydata; działają w jego imieniu, są łącznikiem pomiędzy kandydatem a stanem, w którym przeprowadza jego wybór. Sprawozdania z wyborów ostatnich prezydenta Hoovera, które mamy świeżo w pamięci, są doskonałą ilustracją tego, co w rzeczywistości staje się z rzekomo pośrednich wyborów amerykańskich.

Jeżeli jednak mimo to pośredniość ze względu na charakter odrębności stanów, na rozległość zjednoczonego państwa, rozmaitość i liczebność jego ludności może być uzasadniona potrzebą w akcji wyborczej, jakoby pośredników i gwarantów dla rzeczywistego kandydata — to tam gdzie specyficzne warunki właściwe Stanom Zjednoczonym nie zachodzą, system ten nie ma realnej podstawy, nie jest odpowiednikiem rzeczywistej potrzeby życia.

Przyjmując system wyborów powszechnych, konstytucja Rzeszy niemieckiej nie wprowadziła pośredniości. Mówi ona krótko: Prezydenta Rzeszy wybiera cały lud niemiecki. Szczegóły techniki wyborczej załatwia osobna ustawa zwykła, nie mająca charakteru konstytucyjnego.

Charakter państwa związkowego, jaki ma Rzesza niemiecka, nie skłonił jej mimo to do naśladowania wzoru Stanów Zjednoczonych, zapewne z powodu fikcyjnego charakteru tej pośredniości, o czem już mówiliśmy.

Późatem obydwa te systemy przedstawiają się systemowi Francji, przyjętemu także u nas, wyborów przez parlament, t. j. obie izby połączone w Zgromadzenie Narodowe.

Istota tego przeciwstawienia tkwi w niezależnieniu stanowiska i instytucji Prezydenta Rzplitej od par-

lamentu. Oddanie w ręce parlamentu, który oprócz uchwalania ustaw, ma także ingerencję w sprawę administracji, czy to przez udział w mianowaniu urzędników, jak w Ameryce, czy przez kontrolę polityczną rządu, jak w Europie, jeszcze prawa wyboru prezydenta byłoby, zdaniem przeciwników systemu francuskiego, zbyt niemiernym rozszerzeniem praw parlamentu i podaniem w wątpliwość niezależności i nieodpowiedzialności politycznej prezydenta.

Rzeczywiście doświadczenia francuskie, w szczególności niedawne zmuszenie przez opór parlamentu prezydenta do rezygnacji ze stanowiska, obawy te potwierdza.

Pozostawałaby zatem formuła niemiecka wyborów ludowych.

Jednakże i ten system nie jest bez wad, powoduje on możliwość wyboru nawskróć przypadkowego, bezkrytycznego, osiągniętego przez demagogję. W szczególności u nas przytacza się przykłady chwilowej popularności nazwisk, wprowadzonych do życia politycznego wskutek nieporozumienia albo wręcz za mroczenia moralnego.

Rozważania wartości prezydentów wybranych tym lub innym trybem, twierdzenia, że ten tryb gwarantuje lepiej, niż inny, wybranie odpowiednich do sprawowania władzy kandydatów, — nie są bezwzględnie przekonujące; i tu i tam wybierano ludzi odpowiednich i nieodpowiednich, dzielnych i niedołężnych.

Osią zagadnienia jest stosunek niezależności wzajemnej prezydenta i parlamentu, co jest warunkiem pozytywnej współpracy, i z tego punktu widzenia należy ocenić wartość systemu.

Wybór prezydenta przez naród jest pod tym względem bardziej wskazany.

Można powiedzieć wprawdzie, że każde współczesne głosowanie powszechne, czy chodzi o wybór przedstawicieli do parlamentu, czy jednego przedstawiciela państwa, — prezydenta, jest tylko sprawdzianem wpływów politycznych partii. Że ta sama większość, którą uzyskały partie przy wyborach do parlamentu, będzie przez nie uzyskanie przy wyborach prezydenta. Wniosek ten jakkolwiek w większości wypadków słuszny, może jednak nie być słuszny bezwzględnie. A ta możliwość przemawia znowu za systemem wyborów powszechnych.

Z drugiej strony znów każde wybory powszechne są tem dla państwa, czem poród dla kobiety. Nie jest to choroba, ale stan wielkiego wstrząśnienia organizmu i wyczerpania sił. Zbyt częste porody nie są dla organizmu pożyteczne.

I ot widzimy, jak zagadnienie wyborów prezydenta Rzplitej komplikuje się, wyższość tego lub innego ze znanych i stosowanych trybów nie może być ustalona prostem porównaniem, a oderwaniu od innych czynników życia danej zbiorowości państwowej i jej organizacji.

Ta komplikacja podsuwa rozwiązanie kombinowane: już w wysokim stopniu kombinowaniem jest rozwiązanie amerykańskie. Jeżeli jednak tam uprawnienia wyborcze kongresu są tylko rezerwą na wypadek niepowodzenia normalnych wyborów, i dotyczą wyboru pomiędzy ustalonymi przez normalną procedurę wyborczą kandydatami, to można pomyśleć także sposób postępowania odwrotny. Na tej koncepcji oparła się propozycja projektu złożonego przez Blok Bezpartijny.

Najbardziej ujemną i niebezpieczną stroną powszechnych wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej jest możliwość rozpętania nieodpowiedzialnej agitacji i wysunięcia kandydatów przypadkowych. Głosowanie na jednego z dwóch kandyda-

tów usuwa w znacznym stopniu tę stronę ujemną plebiscytu, a nadto daje pewną gwarancję przeciwko przypadkowości kandydatów.

Przyjęta przez projekt formuła ustalania kandydatów dąży do zapewnienia ich najwyższej powagi. Osoba, która w myśl obecnie obowiązujących przepisów byłaby już prezydentem, staje się w myśl projektu, dopiero kandydatem wskazanym przez Zgromadzenie Narodowe.

Ustupający prezydent, jako ten, na którym spoczywa pełne zaufa-

nie poprzedniego wyboru, powołany jest do wskazania drugiego kandydata. Jest to jego prawo: obowiązkiem staje się ono tylko wówczas, gdyby osoba przez Zgromadzenie Narodowe wybrana, nie wydawała mu się odpowiednim kandydatem na jego następcę. Jeżeli jednak prezydent aprobuje ten wybór, albo z innych powodów nie chce korzystać z prawa wskazania drugiego kandydata, tym drugim kandydatem będzie osoba popierana przez mniejszość Zgromadzenia Narodowego.

W ten sposób sankcja wyboru powszechnego zawsze stanie się podstawą władzy Prezydenta, a jedno cześnie zachowane będą możliwe środki, zabezpieczające przeciwko przypadkom i gwarantujące, że osoby kandydatów będą miały możliwie najwyższe kwalifikacje obywatelskie.

System wyboru z pomiędzy dwóch kandydatów, ustalonych jak wyżej, zachowując zalety wyborów powszechnych, zarówno pośrednich, jak bezpośrednich, stara się uniknąć ich wad.

Pojednanie Watykanu z Kwirynałem Akt porozumienia zostanie jutro podpisany

RZYM. Sekretariat stanu Watykanu powiadomił wszystkich nuncjusów zagranicą telegraficznie, że porozumienie między Watykanem a rządem włoskim jest faktem dokonanym.

Uroczyste podpisanie aktu pojednania nastąpi w niedzielę z wielkimi ceremoniami.

W akcie weźmie udział cały rząd włoski z Mussolinim na czele oraz Papież w towarzystwie najwybitniejszych kardynałów.

We wtorek Papież wyłoży z balkonu zewnętrznej katedry św. Piotra kazanie do ludu rzymskiego w którym zwróci uwagę na doniosłość pojednania pomiędzy Stolicą Apostolską a państwem włoskim. Ponieważ dotąd Papież tylko przemawiał z tegoż balkonu do ludności Rzymu podczas uroczystości koronacyjnych, wystąpienie publiczne Papieża jest dowodem pojednania.

RZYM. Wsnawie porozumienia które pozostało w czoraj dokonane donoszą jeszcze następujące szczegóły: Rząd włoski uznaje święto-

suwerenność Papieża nad terytorjum, które obejmować będzie nie tylko dzisiejsze obecne ogrody Watykańskie wraz z kościołami i pałacami, lecz także kilka części miasta sąsiadując z Watykanem. M. in. przejdzie pod suwerenność Papieża słynna willa Gabrieli, siedziba propagandy zagranicznej religijnej Watykanu.

Papież zwoła kolegium kardynalskie, aby omówić zawarcie konkordatu z Włochami, który zostanie uroczystie ogłoszony. Konkordat będzie bardzo korzystny dla Kościoła katolickiego, ponieważ, jak oświadcza Watykan, rząd włoski wszystko uczynił, ażeby zaspokoić życzenia Stolicy Apostolskiej i Kościoła. Przedewszystkiem poczynił Mussolini wielkie koncesje kościołowi katolickiemu w sprawie wychowania młodzieży przez kler lub też pod kontrolą kleru.

PARYŻ. 8.2. (A. T. E.) — Cała prasa paryska omawia porozumienie pomiędzy Watykanem a rządem włoskim jako fakt historyczny wiel-

kiego znaczenia. „Echo de Paris” przypuszcza, że Papież wrócić mianu'e szereg nowych kardynałów. Taki stan rzeczy, żeby kolegium kardynałów składało się przeważnie z Włochów był już od czasu zjednoczenia Włoch anachronizmem.

Obecnie po zawarciu porozumienia pomiędzy Watykanem i państwem włoskim muszą nastąpić zmiany umożliwiające różnym narodom katolickim bliższe uczestnictwo w sprawach Kościoła. Być może, iż powstaną teraz kwestja, czy podczas przyszłych wyborów na Papieża nie będzie obrany kardynał innej narodowości niż włoska.

Miss Hiszpania

Najpiękniejsza hiszpanka panna Pepita Sampa Boio z Val encji.

Płonący pociąg Gospodarka Kolejowa Sowietów

RYGA 8.2 (ATE) W Moskwie przypisują wielką liczbę katastrof na kolejach zupełnej demoralizacji personelu. Na kolei Samara-Złotousow pociąg często nie zatrzymują się wcale na stacjach wskutek niedbalstwa maszynistów, co wywołuje zderzenia.

Na kolei moskiewsko-kazań-

skiej personel pociągu osobowego po pijanństwie zasną pozostawiając palącą się świecę, która wywołała pożar. Pasażerowie musieli wyskakiwać przez okna z pociągu pędzącego całą siłą pary.

Straty tej kolei wywołane przez niedbalstwo personelu wynoszą w roku ubiegłym pół miliona rubli.

Komuniści się biją na Kongresie w Atenach

ATENY, 8-II. (A.W.) W ciągu ostatnich trzech dni obradował w teatralnym teatrze kongres greckiej partii komunistycznej. W czasie obrad doszło do gwałtownych burd między delegatami oddziałów prowincjonalnych partii. Komuniści podzieli się na dwa obozy, rozpoczęła się formarna bójka między przeciwnikami. Władze polityczne

zarządziły ewakuację teatru, ale żarzący komuniści podjęli walkę na ulcach. Walczono wszystkimi co było pod ręką. Obdzierano sztandary i walczono czerwcami, kijami, i łaskami. 17 osób podniosło bardzo ciężkie obrażenia cielesne. Mimo usiłowań policji przez szereg godzin trwały walki przed teatrem.

Wojnę wszyscy przegrali Rządy są głupie — ale narody mądre

NOWY-YORK 8-II. (PAT). Hr. Karol Sforza, b. włoski minister spraw zagranicznych, przybył do Ameryki w celu wygłoszenia w Wellesley College szeregu odczytów o przyczynach wojny światowej. W rozmowie z dziennikarza-

mi hr. Sforza świadczył iż jedyną nauką, jaką wyciągnęliśmy z wojny, jest to, że jej nikt nie wygrał, a wszyscy przegrali. Być może, że rządy są głupie, ale narody są mądre i na ponowną wojnę nie pozwolą.

Walka o tron Amanullah atakuje Kabul

MOSKWA 8.2 (PAT) Korespondent Tassa donosi, że o 16 km. od Kabulu wybuchły nowe walki między wojskami prow. ncy Dżalalabulu a oddziałami Bacz-Sakao. Straż przednia wojsk Amanullaha posuwa się w kierunku północno-zachodnim i znajduje się o 45 km. od Kabulu.

Krwawe rozruchy trwają nadal w Bombaju.

BOMBAY (Pat) 7-2. Wbrew przewidywaniom, rozruchy trwały całą noc i w godzinach rannych, przyniosły zabitych zostało 6-ciu hindusów.

5 ofiar wybuchu

RZYM 8.2 (PAT) W fabryce nawozów szlucznych nastąpił wybuch, w którym zginęło 5 osób.

„Recydywa analfabetyzmu” w Rosji

Za lat 10 Sowiety znów posiadać będą 50 proc. „niegramotnych”

W Rosji sowieckiej już od lat pięciu bardzo ożywioną działalność rozwija towarzystwo „Precz z analfabetyzmem”, które, jak już z samej nazwy wynika, za główne swe zadanie uważa walkę z analfabetyzmem. Centrala stowarzyszenia tego posiada swe ekspozytury we wszystkich prowincjach ZSSR, za pośrednictwem których informuje się stale co do chwilowego stanu oświaty w kraju. I oto w ostatnich czasach władze stowarzyszenia „Precz z analfabetyzmem” zmuszone było na podstawie autentycznych sprawozdań swych organów przysłać do wielce oryginalnego wniosku, że Rosja sowiecka przeżywa obecnie swego rodzaju „recydywę analfabetyzmu”.

Na całym prawie świecie każdy człowiek uczy się czytać i pisać tylko raz w życiu; kto raz przestał być analfabeta, ten nigdy ponownie się nim nie staje. Zdawałoby się, że prawidłowo tak obowiązuje wszędzie. Okazuje się jednak, że w Rosji jest pod tym względem inaczej. Na podstawie danych, zebranych przez wyżej wymienione stowarzyszenie, stwierdzono niezbicie, że w Rosji mnóstwo jest osób, które wprowadzi kurs nauki czytania i pisania absolwowały, niemniej jednak ani czytać, ani pisać nie umieją, gdyż poprostu wszystko, czego się w szkole nauczyły, po pewnym czasie zapomniały w ten sposób ponownie przeszły do kategorii ludzi niepiśmiennych.

Bardzo liczni uczniowie szkół wiejskich w ZSSR, opuszczają szkołę z wiadomościami tak

skromnymi, że uważać ich należy za ludzi piśmiennych jedynie z punktu widzenia formalnego. Na domiar złego pełny kurs absolwuje w Rosji zazwyczaj zaledwie 10 procent wszystkich uczniów wiejskich; podczas gdy reszta (t. j. 90 proc.) opuszcza szkołę po 2—3 latach. Jest rzeczą jasną, — podkreśla słusznie leningradzka „Krasnaja Gazeta”, — że ci wszyscy, którzy szkołę opuszczają przedwcześnie, powiększają jeszcze i tak już bardzo liczne szeregi nieletnich analfabetów, wzmacniając w ten sposób „recydywę analfabetyzmu” w kraju.

Ostatni ogólnorosyjski spis ludności w ZSSR, ujawnił rzecz dziwną i, zdawałoby się, wręcz paradoksalną: okazało się mianowicie, że w Rosji więcej jest analfabetów wśród dzieci w wieku szkolnym, niż wśród osób dorosłych. Fala analfabetyzmu idzie tedy w Rosji z dołu. Tak np. twierdzone, że wśród osób w wieku od lat 16 do 34 analfabeci stanowią 15 proc. u mężczyzn i 44 proc. u kobiet, wśród młodzieży natomiast w wieku od lat 11 — 15 analfabetyzm wyraża się cyfrą 25 proc. u chłopców i 47 proc. u dziewcząt.

Przyczyna tego paradoksalnego na pozór zjawiska tkwi przede wszystkim w tym, że drogą wyjątkowej akcji oświatowej w armii czerwonej i w związkach zawodowych udało się władzom sowieckim analfabetyzm wśród żołnierzy i robotników w znacznej mierze zlikwidować, podczas gdy na skutek niskiego poziomu sowieckiego szkolnictwa powszechnego wszelkie dotychczasowe próby w kierunku

zwalczania niepiśmienności w dorastającym pokoleniu skazane były po większej części na zupełne niepowodzenie. Szczególnie upośledzona jest pod tym względem wieś rosyjska. Według oficjalnych danych statystycznych ilość analfabetów wśród wiejskiej młodzieży w wieku szkolnym wynosi u chłopców 41 proc., a u dziewcząt — 53 proc. W rzeczywistości jednak procent niepiśmiennych dzieci wiejskich w wieku szkolnym jest daleko wyższy, bowiem, jak doświadczenie nas uczy, statystyki oficjalne pod tym względem nigdy nie są ani być nie mogą ściśle.

Nic przeto dziwnego, że kwestia walki z analfabetyzmem nie przestała być dotychczas w Rosji problemem aktualnym. Podkreślono to ze specjalnym naciskiem na otwartym w tych dniach w Moskwie drugim ogólnopolskim kongresie stowarzyszeń „Precz z analfabetyzmem”, na którym oprócz dalszy program działalności tej instytucji na polu zwalczania niepiśmienności w ZSSR. Sowieccy działacze oświatowi usiłowują sobie jednak zrealizować ten program, że realizacja tego programu związana będzie z bardzo licznymi trudnościami, któ-

rych bez wydatnej pomocy rządu nikt z pewnością usunąć nie potrafi. Jedną z głównych trudności w tym kierunku jest ogólny brak wykwalifikowanych nauczycieli i odpowiednich lokali szkolnych, dający się odczuwać nie tylko na wsi, lecz i w licznych bardzo ośrodkach miejskich. A tymczasem armia analfabetów w ZSSR, na domiar złego wydatnie zasilana przez „analfabetów - recydywistów”, stale potężnieje i coraz energiczniej przeciwstawia się akcji oświatowej rządu sowieckiego. E. S.

Podczas krwawych walk religijnych w Indiach zginęło 41 osób

LONDYN, 8.II. (AW.) Oficjalna liczba zabitych w ostatnich rozruchach religijnych w Bombaju wynosi według otrzymanych tu wiadomości 41 osób. Należy jednak liczyć się, że liczba ta powiększy się ze względu na bardzo zły stan zdrowia szeregu ciężko rannych podczas tych zamieszek. Przywódcy związków religij-

nych i politycznych zebrał się pod przewodnictwem prezydenta miasta na specjalną konferencję, w celu zapobieżenia dalszym walkom religijnym. Na konferencji postanowione zostało niedopuszczenie za wszelką cenę do dalszych walk i wydanie odezwy nawołującej ludność do zachowania spokoju i porządku.

Zwłoki królowej Krystyny nie będą zabalsamowane.

MADRYT (Pat) 7-5. Król nie zgodził się na zabalsamowanie zwłok królowej Krystyny, którą dzieci i wnuki ubrały w szaty pomiarne. Na uroczystości pogrzebowej przybyły do stolicy liczne delegacje z prowincji. Przed trumną przeszły wielotysięczne tłumy. Zmarła królowa nie pozostawiła testamentu.

Pogrzeb królowej

MADRYT. (PAT) Dziś w kaplicy zamkowej odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne za dusze Marii Krystyny matki króla Alfonsa. Trumne umieszczono następnie na karawanie królewskim i przewieziono na dworzec północny skąd o godz. 11 pociąg żałobny odwiózł zwłoki do Eskyrjalu.

Zatonięcie okrętu.

GENUA (Pat) 7-2. W odległości 30 mil od brzegu zatonął holownik „Quileia”. Znajdująca się w pobliżu barka zabrała na pokład na pół żywego marynarza z załogi holownika. Dwie osoby znalazły śmierć.

Po nieudanej rewolcie.

PARYŻ (Pat) 7-2. „Le Journal” donosi z Madrytu, iż Sanchez Guera przywieziony został do Madrytu, gdzie wkrótce stanie przed sądem.

Autobus zabił

czterech strażaków

BERLIN 8.2 (ATE) W piątek po południu wydarzyła się w Kolonii wielka katastrofa. Autobus nalożony pasażerami zderzył się w samym śródmieściu z drabiną strażacką przyczem 4 ch strażaków poniosło śmierć na miejscu.

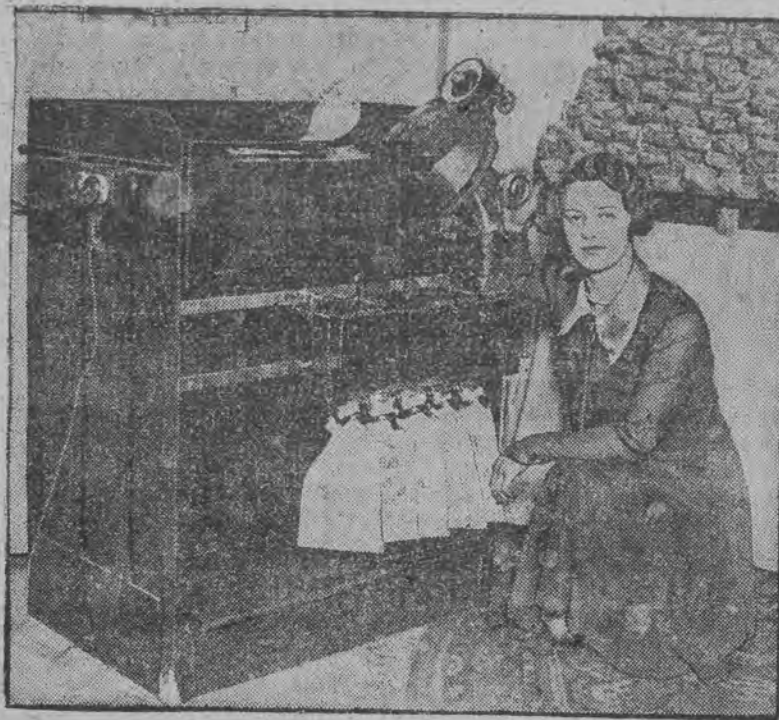
O brzymi strowiec budują Sowiety.

RYGA, 8.II. Tel. wł. Sowieckie towarzystwo „Osobawochim” postanowiło wybudować olbrzymi sterowiec dla wypraw do okolic podbiegunowych. Przy budowie tego sterowca mają być wykorzystane doświadczenia Podbiegunowej ekspedycji niemieckiej i włoskiej.

Carskie ukazy obowiązują?

Tel. od wł. warsz. koresp. (F. P.). Szereg posłów żydowskich złożył wczoraj interpelację na ręce Prezesa Rady Ministrów Bartla, w której wskazuje, że dawne ustawy carskie ograniczające prawa żydów są obecnie stosowane. Dla ilustracji interpelacja przytacza fakt, że min. spr. wewn. opierając się na ukazie carskim w r. 1864 odmówił zatwierdzenia na stanowisko wójta niejakiego Horwicza.

Nowy cud wynalazczości

Maszyna elektryczna do sortowania i przeliczania pieniędzy

Rząd nie dopuści do strejku górników

KATOWICE. (PAT) W dniu dzisiejszym woj. prażyński ujął w swe ręce akcje pośredniczącą w sporze pom. pracodawcami a górnika i kolejno konferował z organizacjami zawodowymi górników którym zwrócił uwagę na konieczność niedopuszczenia do strajku w obecnym momencie oraz na życzliwość rządu wobec górników. Jutro p. woj. Grażyński donferować będzie z przemysłowcami. Naogół sytuacja uległa odprężeniu.

Telefonem od własnego nasz. koresp. (F. P.) W związku z wiadomością o przygotowaniu na dzień 11 b. m. strejku górników, dowiadujemy się że rząd stoi na stanowisku, iż umowa zawarta na podstawie ostatniego orzeczenia arbitrażowego obowiązuje do 1-go marca r. b. wobec tego przedwczesne wszczęcie strejku jest najzupełniej sprzeczne z obowiązującymi normami. Do strajku prą usilnie N. P. R. i Ch. D.

Potrzebni dorośli i chłopcy do roznoszenia gazet

Zgłaszać się do administracji „GŁOSU POLSKIEGO” Piotrkowska 106

Tragedja Studzieńca smutną przeszłością

Dziś panuje zupełny porządek

Tel. od własn. warsz. koresp. (F. P.) W odpowiedzi na list otwarty literatów polskich do p. min. sprawiedl. Cara w sprawie stosunków w zakładzie wychowawczym w Studzieńcu, min. Car nadesłał do p. Kaden-Bandrowskiego list, w któ-

rym stwierdza, że obecnie w Studzieńcu panuje zupełny porządek. Minister Car zaprasza w końcu literatów do zwiedzenia zakładu wychowawczego w Studzieńcu, celem naocznego przekonania się prawdziwości jego twierdzeń.

Szalony spadek papierów wartościowych Skutki wyżki stopy dyskontowej

WIEN 8.II. (A. W.) Opinia sfer finansowych jest w dalszym ciągu silnie podniecona decyzją Banku of. England, dotyczącą podwyższenia stopy dyskontowej do 5 i pół procent. Przewiduje się, iż na banki emisyjne europejskie stanowisko banku angielskiego nie wpłynie, natomiast jeśli chodzi o banki węgierski i niemiecki, nie przeprowa-

dzą one zamierzonej niżki stopy dyskontowej. Jak donoszą z Nowego Jorku, wyżka stopy dyskontowej w banku angielskim, spowodowała szalony spadek papierów wartościowych na giełdach amerykańskich, który wyraził się w stratach sięgających miliona dolarów poniesionych w ciągu jednego dnia wczorajszego na giełdzie w Nowym Jorku.

Walka policji z bandytami

Jeden poddał się, drugi popełnił samobójstwo

SOSNOWIEC 8. 2. (a. w.) Jak już donosiliśmy, w nocy z 12 na 13 stycznia r. b. posterunkowy P. P., Stanisław Torwa, stoczył na ul. Będzina krwawą walkę z opryskami, z których jeden został za bity, zaś dwaj inni zbiegli. W dniu wczorajszym, po dłu gotwałych poszukiwaniach, udało się ustalić, że dwaj spośród oprysków, Jan Rygali i Jan Kolesa, obaj pochodzący ze wsi Porąbek pod Kazimierzem, znajdują się w Dąbrowie, w domu należącym do Warszawskiego Towarzystwa Węglowego. Dokonana w domu tym obla-

wa ustaliła mieszkanie, w którym znajdowali się zbrojnicy, ostatni jednak nie dali się aresztować, witał wkraczającą policję strzałami. Policjanci wycofali się rozporządzając prawidłowe obłożenie. Jeden z bandytów, Rogalik, po pewnym czasie opuścił mieszkanie poddając się. Został natychmiast okuty i odstawiony do więzienia. Natomiast Kolesa ostrzeliwał się, w dalszym ciągu, aż po wyczerpaniu naboju, ostatnim strzałem odebrał sobie życie. Walka z obu bandytami trwała dwie godziny.

Fundusz na rzecz rodziny po ś. p. Ciesińskim zbierają rzesze pracujące w Łodzi

W dniu wczorajszym akcja zbierania składki na rodzinę po ś. p. Cieszyńskim trwała w całej pełni.

Zarówno w zakładach przemysłowych i handlowych jak i w instytucjach użyteczności publicznej nadal zbierane są składki, które jak nas informują dochodzą obecnie do kilkunastu tysięcy złotych.

Odzywają się głosy, że robotnicy i pracownicy chcą zapewnić rodzinie Cieszyńskiego byt przynajmniej na kilka lat.

Wydane zostały dyspozycje, aby robotnicy miast wieńców na grób Cieszyńskiego składali pieniądze na fundusz dla rodziny zmarłego.

Przez przeciąg dnia wczorajszego robotnicy fabryk łódzkich urządzali formalne pielgrzymki do grobu ś. p. Ed. Cieszyńskiego.

Odwiedzanie grobu ma miejsce przeważnie w godzinach przedwie-

czorowych po powrocie robotników z pracy.

Wczoraj kilka delegacji robotniczych odwiedziło grób składając wieńce. Liczba wieńców dotąd przekracza liczbę 40.

Robotnicy fabryki Szlea dla matki ś. p. Cieszyńskiego

Robotnicy Łódzkiej fabryki kapeluszy firmy H. Szlea wręczyli matce ś. p. Cieszyńskiego 206 zł. 80 gr.

Ofiara

Robotnicy firmy Hugo Kolpon przy ulicy milionowej wręczyli matce ś. p. Cieszyńskiego zamiast wieńca na grób zł. 277.06 gr.

Zasilek pogrzebowy dla rodziny tragicznie zmarłego ś. p. Cieszyńskiego

Na skutek interwencji osób zainteresowanych, Kasa Chorych m. Łodzi, która dotąd nie wypłaciła zasiłku pogrzebowego rodzinie po ś. p. Cieszyńskim dlatego, że temu rzekomo nie przysługiwały już żadne zasiłki rewidowała swe stanowisko odnośnie do zasiłku pogrzebowego dla ś. p. Cieszyńskiego.

Okazało się teraz że ś. p. Cieszyński pracował Widzewskiej Manufakturze do dnia 24 stycznia i zarobił w ostatnich czterech tygodniach 396 zł.

Wobec takiego stanu rzeczy rodzinie po ś. p. Cieszyńskim

przyznano zasilek pogrzebowy w wysokości 357 zł.

W dniu wczorajszym do centrali Kasy Chorych przybyła siostra ś. p. Cieszyńskiego Helena Hage, która prosiła o wypłacenie zasiłku.

Zarząd Kasy Chorych zwrócił się w tej sprawie drogą telefoniczną do Widzewskiej Manufaktury z zapytaniem ile w ostatnich czterech tygodniach zarabiał ś. p. Cieszyński.

Gdy Widzewska Manufaktura oświadczyła że 396 zł. Kasa Chorych na ręce siostry Heiiny Hage wypłaciła zasilek pogrzebowy w wysokości 357 złotych.

Mrozy a Kanalizacja

Jak wiadomo, na niektórych odcinkach kanalizacyjnych praca została przerwana dopiero w chwili, kiedy stanęły jej na przeszkodzie mrozy. Wobec tego wydział kanalizacji nie zdążył już zasypać dołów kanalizacyjnych i co idzie za tem, nie zdążył wybrukować i powrócić ulic. Ostatnio wydział kanalizacji, na skutek ciągłych wypadków, wydał zarządzenie unormowania tego stanu rzeczy, jednak znowu stanęły tu na przeszkodzie mrozy, które spowodowały zupełne stwardnienie błęby.

Jak nas informują, obawy co do pęknięcia rur kanalizacyjnych są

plonne, albowiem mróz wyrządzić może szkodę najwyżej na półtora metra wysokości, podczas gdy rury kanalizacyjne znajdują się na 5 metrów głębokości.

Prace kanalizacyjne nie zostaną tak szybko podjęte, jak to przewidywano. Brak kredytów uniemożliwiłby kontynuowanie robót kanalizacyjnych, nawet jeśliby nastąpiły dni ciepłe.

Horoskopy więc każą przewidywać, że na podjęcie prac kanalizacyjnych w takim tempie i w takiej rozciągłości, jak w ciągu roku 1928-go, narazie liczyć nie można. (Wid.)

Magistrat w trosce o byt bezrobotnych

Węgiel dla zziębniętych — żywność dla głodnych

Prowadzona przez Urząd Zasiłkowy Magistratu rejestracja bezrobotnych, uprawnionych do korzystania z pomocy żywnościowo-opałowej, dobiega końca, w sobotę dnia 9 b. m., czynności rejestracyjne zostaną zamknięte. Po przeprowadzeniu w ciągu kilku dni następnych czynności kontrolnych, najprawdopodobniej już w czwartek dnia 14 b. m., rozpoczęte będzie wydawanie talonów.

W związku z powyższem, Wydział Gospodarczy Magistratu czyni energiczne starania co do przygotowania na termin powyższy odpowiednich ilości żywności i opa-

łu. Sprawa opału, wobec trudności komunikacyjnych, wywołanych mrozami, napotyka na poważne przeszkody. Należy się jednak spodziewać, że dzięki zabiegom Magistratu, unieruchomione w drodze transporty miejskie ruszą w dalszą podróż i przybędą do Łodzi, co pozwoli zaopatrzyć składy Magistratu w dostateczną ilość w wbrew podanym w dziennikach wczorajszych informacjom reporterskim, żadnych przynaglań ani poleceń w tej sprawie Magistrat od Urzędu Wojewódzkiego nie otrzymywał.

Maskarada przeciwgrypowa

Wskutek nagminnie panującej w Londynie grypy, która uniemożliwia wprost normalny tok życia przez zachorowanie dziesiątków tysięcy osób z personelu biur, sklepów i t. p. wprowadzono tam, widoczną na naszej ilustracji przeciwgrypową maskę.

Płaćcie podatek od lokali

1-szego marca upływa termin płatności

W 28 lutego upływają ustawione terminy płatności podatku lokalowego za pierwszy kwartał 1929 r. i podatku od nieruchomości za czwarty kwartał 1928 r. Po tym terminie podatki te ściągane będą w drodze sekwestracji wraz z kosztami i procentami za zwłokę.

Znaczyć należy, iż w r. b. Magistrat — na mocy zarządzenia Ministerstwa skarbu, polecającego — pomimo wielokrotnych i usilnych interwencji władz miejskich wymierzyć podatek mieszkaniowy od wszystkich bez wyjątku lokali — rozesał n. kazy płatnicze wszystkim posiadaczom lokali.

Ustawowo od płacenia tego podatku zwolnione są jedynie mieszkania: dozorców domowych bezrobotnych i w nowo wybudowanych domach innym kategoriom płatników podatek ten może być tylko w razie stwierdzenia ubóstwa, uniemożliwiającego zapłacenie wymierzonej kwoty podatkowej, na podstawie protokołu bezowocnego zajęcia.

W tym wypadku nmorzenie podatku nastąpić może dopiero po upływie roku podatkowego t. zn. należność z tytułu podatku od lokalu za r. 1929 może być umorzona w r. 1930.

Pojutrze Reduta Prasy

Już pojutrze odbędzie się zapowiadana i przez całą Łódź z niecierpliwością oczekiwana Reduta Prasy p. t. „Pożegnanie Karnawału“.

Jak dotąd dla królowej Łodzi i jej dam dworu, którą wybierzemy na Reducie, następujące firmy zaofiarowały cenne dary:

- 1) Firma Fulde — pantofelki dla królowej i dam dworu.
- 2) Firma Grędziński — pantofelki dla królowej.
- 3) „Esplanada“ — bezpłatne podwieczorki przez cały rok dla królowej i dam dworu.
- 4) Zakład fryzjerski F. Bittner jun. (Piotrkowska 164) — całoroczny abonament dla królowej i prezent w postaci ozdobnego grzebienia.

b) Firma Spiess — perfumy i kosmetyka.

W prawdziwej 36-numerowej ruletce rozgrywane będą wartościowe przedmioty.

Mistrz p. Ciniżewski poprowadzi łaskawie tańce figurowe, a pozalem wraz ze swym zespołem wykona szereg numerów popisowych.

Bufet świetnie zaopatrzony, a przytem niezwykle tani. Dwie orkiestry czynne bez przerwy.

„Reduta Prasy“ będzie niewątpliwie najświetniejszą zabawą bieżącego karnawału.

Przedsprzedaż biletów odbywa się przy kasie cukierni „Esplanada“. Bilety ulgowe dla oficerów, urzędników państwowych i komunalnych w cenie zł. 5 nabywać można dzisiaj i w poniedziałek od godz. 9—14 w Syndykacie Dziennikarzy (lokal Agencji Wschodniej)? Zachodnia 72.

Zdumienie w świecie politycznym, że naraż

Dotąd nieprzejednany w tem zmięci Waldemar

Łatwo zgadnąć, dlaczego tak stracił na bucie —

Chciałby również być w Łodzi na „PRASY REDUCIE“.

Lewy robił na lewo

Od dłuższego czasu dyrekcja fabryki Szajblera i Grohmana była powiadomiona poufnie, że jacyś robotnicy zatrudnieni w fabryce dokonywują systematycznej kradzieży różnych towarów i przedży.

Nie wiele pomogły ścisłe kontrole, albowiem zio dziej domowy znając systemy kontroli umiał odpowiednio swą zdobycz ukryć.

Lecz tak długo w dzobanku wodę noszą puki ucho się nie urwie.

właśnie w dniu wczorajszym ucho się urwało i z potłuczonego drzbana wyłaził Lewy Bronisław, który został zatrzymany wraz z lewym towarem wartości 35 złotych.

Cała Łódź będzie obecna na REDUCIE PRASY p. t.

„Pożegnanie Karnawału“

w poniedziałek 11 lutego o godz. 11-ej wiecz. w SALI FILHARMONJI.

Moc atrakcji. Ruleta. 2 orkiestry. Moc niespodzianek! Bez karoty.

Przebój wieczoru

Wszyscy goście wybiorą Królową Łodzi i jej 4 damy dworu.

Wiadomości bieżące

Zmiany personalne w Województwie

Jak się dowiadujemy rozporządzeniem Rady Min. dotychczasowy naczelnik Wydziału Administracyjnego Województwa Łódzkiego p. Jan Dychdalewicz w najbliższych dniach zostaje przeniesiony do Warszawy na stanowisko zastępcy Komisarza Rządu m. stołecznego Warszawy. Narazie stanowisko p. Dychdalewicza w Województwie Łódzkim nie jest obsadzone, a obowiązki Naczelnika Wydziału pełnić będzie Radca Wojewódzki p. Tymieniecki. (wid)

Zmiana podwyższenia przekazów pocztowych

Jak nas informują Ministerstwo Poczty i Telegrafów zamierza wrozić przekazy pocztowe do wysokości 10.000 złotych. Dotychczas najwyższą sumą przekazu wynosiła zł. 1000. Ponadto projektowane jest wprowadzenie przekazów na niektóre waluty zagraniczne, jak dolary amerykańskie i funty angielskie, franki i t. p. (p)

Magistrat buduje zakład sterylizacyjny.

Jak się dowiadujemy Magistrat w Łodzi w najbliższym czasie ma zamiar przystąpić do budowy zakładu spalania śmieci i nieczystości, (zakład sterylizacyjny utylizacyjny). Zakład ten będzie miał kolosalne znaczenie w walce z chorobami zakaźnymi i uszczęplenie będzie nieczystości będące rozsadnikami zarazek chorobotwórczych. (wid)

12 lutego młodzież szkolna będzie świętowała z okazji jubileuszu Ojca Świętego

Jak się dowiadujemy z powodu jubileuszu Ojca Świętego wypadającym w dniu 12 b. m. władze szkolne wydały zarządzenie, aby w dniu tym młodzież katolicka zwołała na parę godzin zajęć, przyczem winna wzięcia udziału w miejscowych uroczystościach w związku z jubileuszem. (wid)

Mróż wrogiem oświaty.

W dniu wczorajszym z powodu silnego mrozu, jaki dał się we znaki od samego rana szkoły zarówno średnie jak i powszechne opuszczały. W wielu szkołach lekcje zostały przerwane wcześniej w pozostałych zaś frekwencja była znikoma. Pod wieczór mróz zelżał i należało się spodziewać, że dzisiaj dzieci powrócą na ławy szkolne. (wid)

Nowe agendy Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi.

W dniu wczorajszym ostatecznie został zlikwidowany w Kaliszu Fundusz Bezrobocia i wszelkie czynności od tej chwili przejął Zarząd Obwodowego Funduszu Bezrobocia w Łodzi. Odnośny protokół został podpisany wczoraj w Kaliszu o godz. 12 w południe przez przewodniczącego Zarządu Funduszu Bezrobocia w Łodzi p. Janiszewskiego. Od dzisiaj więc Obwodowy Fundusz Bezrobocia w Łodzi rozszerzył swe działalności na całe Województwo, obejmując dodatkowo powiaty: kaliski, koniński, słupski, turecki i wieluński. (wid)

Zawiadomienie

W niedzielę dnia 10 lutego r. b. o godzinie 6-ej po południu punktualnie, odbędzie się w lokalu Agencji Wschodniej (Zachodnia 7c) ogólne zebranie członków Syndykatu Dziennikarzy m. Łodzi w sprawie ostatecznego podziału pracy na „Reducie Prasy”. Obecność wszystkich kolegów konieczna.

Inauguracja Sądu Pracy

W dniu wczorajszym w Sądzie Pracy przy ulicy Narutowicza 41, odbyło się pierwsze posiedzenie sądowne.

Za stołem sędziowskim zasiadł jeden sędzia i dwóch ławników, którzy o godz. 9-ej przystąpili do rozpatrywania spraw cywilnych, skierowanych do sądu przeważnie przez robotników. Są to spory

powstały na tle zatargów pomiędzy pracodawcami a pracownikami. W ten sposób wczoraj na wotum znalazły się 22 sprawy, które zostały rozpoznane do godziny 3 popołudniu. Dzisiaj odbędzie się drugie posiedzenie, na którym również będą rozpatrywane sprawy cywilne. (wid)

Wielki pożar w fabryce A. Speidla

Strafy wynoszą 10 tys. złotych

Przy ulicy Kopernika 53 mieści się fabryka Adolfa Speidla. Jest to budynek jednopiętrowy, całkowicie zajęty przez warsztaty fabryczne. Na parterze znajduje się oddział zgrzeblarek, na pierwszym zaś piętrze znajdują się salkatory. Fabryka czynna była wczoraj przez cały dzień, zatrudniając w chwili pożaru 40 robotników. W godzinach rannych robotnicy zatrudnieni na parterze, spostrzegli kłęby dymu, oraz płomienie wydobywające się w pobliżu jednej z maszyn, będących w ruchu. Nie widząc skąd pochodzi ogień, robotnicy przerażeni zaczęli ratować się ucieczką, gdyż ogień rozwinął się z szybkością zawrotną. Powstał popiół. Uciekali wszyscy, zatrudnie

ni przy zgrzeblarkach robotnicy. Alarm podniesiony przez robotników z parteru przeraził tych, którzy pracowali przy maszynach na pierwszym piętrze. Niezwłocznie zawiadomiono straż ogólną, która przybyła na miejsce pożaru w sile oddziału I i II. Akcja ratownicza prowadzona była w kierunku zlokalizowania ognia i niedopuszczenia go na piętro pierwsze. W krótkim przeciągu czasu ogień strawił cały parter. Uratowane zostało pierwsze piętro. Straż wyrządzone ogniem sięga sumy 10.000 złotych. Przyczyna pożaru nie została dotychczas ustalona. Dochodzenie prowadzą władze policyjne. (p)

W obliczu sprawiedliwości

Świętokradca przed sądem

Wywiadowca urzędu śledczego Franciszek Łukawski, przechodząc któregoś dnia w październiku ulicą Kielbacha, spostrzegł jakiegoś osobnika, łudzaco podobnego do sprawy świętokradztwa, jakie dokonało w kościele pod wezwaniem św. Antoniego.

Ponieważ wywiadowca Łukawski miał wszelkie dane, że przestępstwa świętokradczego dopuścił się napotkany osobnik, postanowił więc działać.

Ponieważ Kubiak znajdował się w towarzystwie kilku innych osobników, Łukawski podszedł doń i wzięwszy na stronę, wylegitymował i oświadczył, że go aresztuje.

Wówczas Kubiak podstawił mu

nogę, przewracając go na ziemię, przycze młającego silnie kopnął. Wywiadowca, nie tracąc przytomności umysłu, wyciągnął z kieszeni rewolwer i strzelił w kierunku uciekającego złooczyńcy. Strzał chybił i Kubiak znikł w ciemnościach nocy.

Wszczęta za Kubiakiem poszukiwania nie dały żadnego rezultatu.

Dopiero po kilku dniach tenże wywiadowca wpadł na trop świętokradcy i aresztował go.

Wczoraj są dokręgowy w trybie uproszczonym rozpatrywał sprawę Józefa Kubiaka i za opór władzy i ucieczkę skazał go na pół roku więzienia. (wid).

TEATR I MUZYKA

TEATR MIEJSKI

Dwa występy M. Malickiej i A. Węgielki.

Dzisiaj w sobotę o godz. 5-ej (piątej) popołudniu M. Malicka i A. Węgielko wystąpią w cieszącej się rekordowym powodzeniem słynnej sztuce Niccodemiego „Świt, dzień i noc”.

Geny popularne. Jutro, w niedzielę o godzinie 8 m. 30 wieczorem para świętych tych artystów grać będą w pogodnej i pełnej humoru komedii R. Bracco „Prawdziwa Miłość”

„Pygmalion” B. Shaw’a z A. Węgielko i St. Jarkowska

Wobec wielkiego powodzenia jakim cieszy się kapibina ta sztuka Shaw’a, grana ona będzie w dalszym ciągu dziś wieczorem, jutro w niedzielę o godz. 4-ej popołudniu, w poniedziałek, wtorek i środę przyszłego tygodnia.

Wszystkie przedstawienia po cenach popularnych.

„Hinkeman” Tollera.

Próby rozgłoszenia tej sztuki jednego z najbardziej bojowych pisarzy niemieckich E. Tollera, dobiegają końca.

Dramat ten, w którym prócz głębokich momentów psychologicznych poruszone są śmiało zagadnienia społeczno-socjalne Europy i Niemiec powojennych reżyseruje E. Wierciński.

Tytułową rolę odegra Artur Socha.

W rolach ważniejszych: A. Dunajewska, H. Skrzydłowska, F. Brodniewicz, J. Chodecki, L. Krzemiński i M. Znicz.

Efektowne i oryginalne dekoracje przygotowuje Konstanty Makiewicz.

TEATR KAMERALNY.

„Maya”.

Sensacyjna ta sztuka francuska S. Gantilona „Maya, która święci w Paryżu istny tryumf, została na wczorajszym premierze przyjęta również gorąco przez łódzką publiczność.

Fascynujący ten dramat z Janną Morską w roli tytułowej grany będzie dziś, w sobotę o godzinie 9 wieczorem, jutro, w niedzielę i w poniedziałek.

Ostatnie przedstawienia

„Murzyna Warszawskiego”

dane będą dziś i jutro o godzinie 5-ej popołudniu po cenach popularnych, oraz we wtorek i czwartek wieczorem.

TEATR POPULARNY.

„12 żon J. Jeta”.

Jeszcze do czwartku przyszłego tygodnia codzienne grany będzie pełen szampańskiego humoru, karnawałowy wodewil p. t. „12 ŻON J. JETA” urozmaicony szeregiem najnowszych szlagierów muzycznych. Będą to już ostatnie nieodwołalnie przedstawienia tej sztuki. W piątek nadchodzącego tygodnia z powodu generalnej próby „ROMEO I JULIA” przedstawienie zawieszono.

„Romeo i Julia”

w sobotę dnia 16 lutego premiera dawno przygotowywanej pod reżyserją Dyn. J. Pilarzkiego tragedia Werońskich kochanków „ROMEO I JULIA” Williama Szekspira.

TEATR W SALI GEYERA.

Dzisiaj o godz. 8.10 wiecz i w niedzielę o godz. 4.20 popoł. i 8.20 wiecz. piękna sztuka ludowa J. Korzeniowskiego „NAD CZEREMOZEM” czyli Karpaty Górale. Udział biorą pp. Bronowska, Biskupska, Hakowska, Szczesna, Bolkowski, Gałęcki, Mieczynski, Moranowicz, Madalinski, Puchalski, Raichert, Skolimowski, Wojciechowski oraz liczny zastęp statystów. Bilety do nabycia w kasie teat. Piotrkowska 295.

Rauli.

Dzięki inicjatywce i zabiegom dyrekcji Szkoły im. El. Orzeszkowej, specjalne zaś kierowniczki p. Chorąży-Chrupkowej, zmierzającej do zawarcia i utrzymania kontaktu między ciętym pedagogicznym, a gronem rodzicielskim, odbędzie się dzisiaj o godz. 2-ej w lokalu szkolnym Rauli Rady Pedagogicznej i Kola Rodziców przy Gimn. im. El. Orzeszkowej

RADJO

Program Stacji Warszawskiej

Sobota, 9-go lutego
Warszawa — Godz. 11.55 Sygnał czasu, hejnał z wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorologiczny;
12.10 Muzyka płyt gramofonowych;
13.00 Komunikat rolniczy oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej;
14.50 Komunikaty meteorologiczne, gospodarczy i nał program;
15.45 Komunikat samorządowy
15.50 Muzyka płyt gramofonowych;
17.00 Odczyt;
17.25 Odczyt p. t. „Przechadzki artystyczne po Warszawie” wygłosi dr. Marjan Henzel;
17.55 Program dla dzieci i młodzieży. Słuchowisko z Krakowa;
18-50 „Radjokronika” — dr. Marjan Sępowski;

19.35 Nad program i komunikaty;
19.56 Sygnał czasu;
20.00 Odczyt organizowany staraniem Ligi Samowystarczalności Gospodarczej — b. minister, prezes Izby Przemysłowo Handlowej p. Czesław Klerner;
20.30 „Księżna Cyrkównka” operetka w 3 aktach E. Kalmana. W przerwie komunikat teatrów mieśkich;
22.00 Komunikat lotniczo-meteorologiczny;
22.05 Komunikaty P.A.T.;
22.20 Komunikaty policyjne, sportowe i nał program;
22.30 Transmisja muzyki tanecznej z dancinzu „Onza”. Orkiestra pod kier. W. Roszkowskiego.

Z Miejskiej Galerii Sztuki.

Staraniem grupy poetyckiej „Meteor” w niedzielę dnia 10 lutego r. b. o godz. 12-ej w południe (uwaga nie o 6.30, lecz o 12-ej w południe) odbędzie się w Miejskiej Galerii Sztuki wielki artystyczny „Poranek Norwidowski”. Bogaty i ciekawy program składa się z części poetyckiej „meteorów”, poświadczonej C. K. Norwidem; z prelekcji o twórczości C. K. Norwida znanego krytyka i norwidzisty polskiego prof. Wilama Horzyca; z fragmentów dramatycznych oraz najcenniejszych utworów trycznych C. K. Norwida w wykonaniu znakomitego Aleksandra Węziery i oraz popularnych artystów Teatru Miejskiego: E. Dziewońskiej, I. Faleńskiej, K. Lubieńskiej, Z. Słaskiej, i W. Staszewskiego.

Jedną z najciekawszych pod względem artystycznym w Łodzi wystaw „Baciwa św. Łukasza”, Łódź może podziwiać zaledwie jeszcze parę dni. Po zatem nawy stawie znajduje się bogata kolekcja laureata tegorocznego salonu warszawskiego K. Wróblewskiego oraz łódzkich artystów N. Abonoway i Antoniego Bradego.

List otwarty

Szanowny Panie Redaktorze! Przy niniejszym załączamy list otwarty, prosząc o łaskawe umieszczenie go w poczytnym piśmie Sz. P.

Do Przyjaciół i Sympatyków Araratu!

My niżej podpisani artyści „Araratu” poczuwamy się do obowiązku podania do publicznej wiadomości, iż ze względu na wewnętrzny konflikt, który wkrótce zostanie opublikowany, nie bierzemy na razie udziału w przedstawieniach.

Kacz przyjął Sz. Panie Redaktorze wyrazy poważania. Lola Zyberman, Sz. Goldsztejn M. Nelken, M. Puławer, J. Szumacher.

Plaga pożarów.

W dniu wczorajszym w nocy we wsi Stoki gminy Nowo-Solna wybuchł pożar w zagrodzie Teodora Blina. Zajął się obora i szopa narzędziami rolniczymi i z wymłóconym zbożem. Z pomocą przybiegli sąsiedzi B. na. Udało się im ocalić dom mieszkalny i żywy inwentarz. Obora i szopa spłonęły. Strały wynoszą około 5.000 złotych. Przyczyna pożaru nie ustalona. (p)

Nowy model paszportów zagranicznych.

Jak się dowiadujemy Ministerstwo Spraw Wewn. przystąpiło do opracowania modelu książeczek dla paszportów na na wyjazd zagranicę. Obecnie książeczki są zupełnie nieodpowiednie. O ile chodzi o paszporty jednorazowe są one zbyt duże i zawierają zbyt dużą liczbę kartek. Natomiast jako wielokrotne niekiedy okazują się za małą i władze muszą dolewać kartek. Nowy model paszportów, ma zawierać inną liczbę kartek, dla paszportów zwykłych a inną dla paszportów wielokrotnych, przyczem rubryki w dowodzie również mają być częściowo zmienione. Prawdopodobnie zostanie też zmieniony kolor okładek książeczek. (p)

Za 1 kalosz dostał się do więzienia.

Kacprzakowi Antoniemu — bez stałego miejsca zamieszkania — dokuczyły trochę ostatnie mrozy.

Nacierat uszy, trzepał rękoma, tupat nogami, lecz wszystko to jakoś nie było pomocne i mróz w dalszym ciągu dokuczał.

Nie należał do ludzi przebiegłych i tanim kosztem chciał się za zabezpieczyć w kalosze, gdyż jak twierdził ma reumatyczne nogi. Udał się do sklepu Szwaremana, przy ul. Nowomiejskiej 27, gdzie swisnął parę bucików i 1 kalosz. Właścicielka sklepu zamknęła w porę drzwi i niefortunny amator kaloszy powędrował do więzienia.

Nocny dyżury apiek.

Dzisiaj w nocy dyżurują następujące apteki: M. Epsztajn (Piotrkowska 225), M. Bartoszewski (Piotrkowska 95), M. Rozenblum (Cepielniana 12), S-orów Gorle.na (Wschodnia 54), Koprowski (Nowomejska 15).

Pozatem stale dyżurują następujące apteki: A. Sadowskiej ul. Złnierska 57), H. Dutkiewicza ul. Złnierska 97), Z. Gorczyckiego ul. Przejazd 59), A. Szymanskiiego ul. Przejazdmana 75), A. Busse o ul. Rzgowska 59). (wid)

Przedprzedaż biletów

NA REDUCIE PRASY p. n.

„KSIĘŻNA CYRKÓWKA”

codziennie przy kasie cyfrowej „Española” w syndykatu Dziennikarzy (w lokalu Agencji Wschodniej), Zachodnia 7c od godz. 9-14 popoł.

Zawody w koszykówkę o puchar Ekspresu

W dniu dzisiejszym i jutrzejszym odbędzie się dalszy ciąg grówek w koszykówkę o puchar Ekspresu. Program zawodów przedstawia się następująco:
Sobota: godz. 27-ta Przemysłówka-Odrodzenie, godz. 18-ta Hasmonea-Lurysci, godz. 19-ta Absolwenci Ł. T. S. G.

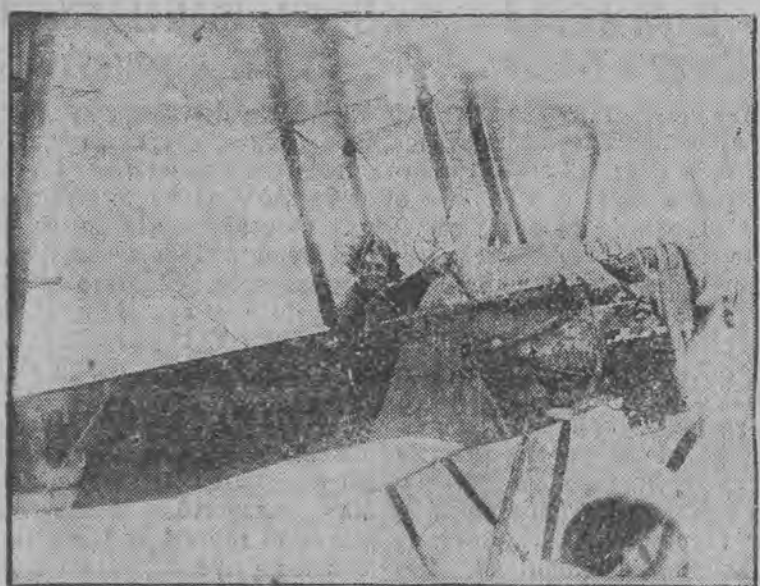
Niedziela: godz. 15-ta Triumph Przyjaciele, godz. 12-ta Ł. K. S. Kiliński, godz. 13-ta Widzew-Zjednoczone.
Wyjątkowo interesująco zapowiada się spotkanie Turystów z Hasmonea, która znacznie zasilila swój skład oraz Absolwensów z Ł. T. S. F.

Skandaliczne porządki w lwowskim związku lekko-atletycznym

(C-S) Donosiliśmy już swego czasu o skandalicznych stosunkach panujących w lwowskim świecie lekkoatletycznym, który stanowiąc swego czasu kolebkę polskiego sportu lekkoatletycznego. Jak się dowiadujemy, w związku z ostatnimi awanturami jakie miały miejsce w lwowskim sporcie lekkoatletycznym, rozważany jest obecnie w Zarządzie Polsk. Zw. Lekkoatlet. projekt desygnowania dla Lwowa komisarza z ramienia P. Z. L. A., któryby pełnił funkcje należące do zakresu działania Okręgowego Związku Lekkoatlet., obecny bowiem

Zarząd L. Z. L. A. nie daje o sobie znaku życia, co w szczególności położyć należy na karb braku należyćie dla sprawy zainteresowanego prezesa. W swoim czasie bowiem w miejsce pułk. Lewickiego, obrany został prezesem bez swej aprobaty inżynier L. Draryk, który zajęty zawodowo, obowiązków swych sportowych nie może należyćie wykonywać. Zawiodł również w bieżącym roku sekretariat. Należy oczekiwać jaki dalece skandaliczny obrót weźmie sprawa lekkoatletyki dla Lwowa.

Pierwsza dorożka napowietrzna

Paryska lotniczka Mary Bartie stara się u władz francuskich pozwoleń na dorożkę napowietzną. Będzie to pierwsza aeroplanowa dorożka

Gracze opuszczają szeregi Ł. K. S.-u.

Przed paru dniami donieśliśmy iż środkowy napastnik Ł. K. S. „Król” złożył prośbę o zwolnienie. Obecnie dowiadujemy się, że lewy łącznik I-ej drużyny i obecny sekretarz Ł. K. S.-u który w ubiegłym roku przeszedł z Warty poznańskiej do czerwonych zamierza opuścić Łódź w najbliższym czasie. P. Moskal jest bowiem lubinianinem i odbywa studia na uniwersytecie poznańskim. Pobyt w Łodzi uniemożliwia P. Moskałowi kontynuowanie studiów wobec czego zdecydował się P. Moskal wyjechać w najbliższym czasie z Łodzi. P. Moskal na prawdę dołdniej grywać będzie w Warcie poznańskiej.

„Zydenice” z Pragi chcą grać z Ł. K. S.-em.

Jak się dowiadujemy pod adresem Ł. K. S.-u w przyszłości jeszcze jedna oferta drużyny zagranicznej, a mianowicie Kł. Sp. Zydenice z Pragi. Wszystkie oferty zagraniczne rozpatrywane będą przez Ł. K. S. w przyszłym tygodniu.

W Ł. T. S.-u zaplanowano zgranie

Jak się dowiadujemy w nadchodzącą środę odędzie się ważne zgromadzenie sekcji futbolowej Ł. T. S. G. Początek zebrań o godz. 8-ej wieczór. Dotychczasowe

nieporozumienia między sekcją futbolową a Zarządem zostało całkowicie usunięte. Odebranie sekcji futbolowej autonomji na walnym zebraniu było tylko koniecznością formalną, jednak w gruncie rzeczy sekcja futbolowa Ł. T. S. G. otrzymała więcej przywilejów aniżeli dotychczas. Prezes Ł. T. S. G. p. Lichmanik oraz kierownik sekcji piłki nożnej p. Kalisz zabierają się energicznie do sekcji futbolowej, której drużyny rozpoczną w najbliższym czasie treningi.

Ping-Pong w Łodzi

Od dwóch tygodni trwają w Łodzi rozgrywki ping pongowe o mistrzostwo Łodzi. Dotychczas na czele drużyn znajduje się Hasmonea, która jest najpoważniejszą kandydatką do zdobycia tytułu mistrza Łodzi. Najgroźniejszymi konkurentami Hasmoeni są Ł. K. S. i Y. M. O. A.

Hokej a mrozy.

Jak nas informują, z powodu ostatnio panujących mrozów treningi na lodowisku Ł. S. Union zostały przerwane do czasu normalniejszej temperatury. H. F.

Z Byzycarska.

Jak się z pewnego źródła dowiadujemy, trzykrotny zwycięzca olimpijski Gius. Graffstroin, mistrz światowy jazdy igrzyskowej na lodzie nie będzie więcej startował z powodu zatarg jego z związkiem fizykwistów szwajcarskich S. M.

Łódzianin w zarządzie Polskich Związków Klubów Robotniczych

(C-S) Jak już donosiliśmy obradował ubiegłej niedzieli w Krakowie Robotniczy Kongres Sportowy. Do Zarządu Polskiego Związku Klubów Robotniczych wybrany został również łódzianin, znany działacz na terenie łódzkim p. Lauks.

Poradnia sportowo-lekarska.

Jak się dowiadujemy przy Ośrodku Wychowania Fizycznego w Łodzi założona została poradnia sportowo-lekarska, która mieścić się będzie w lokalu szkoły powszechnej przy ul. Nowo-Targowej 24. Poradnia udzielać będzie rad i skazuwek ćwiczącym sportowcom gdyż często zdarza się, że ktoś uprawia jakąś gałąź sportu, mimo iż szkodzi to jego zdrowiu, skutek np. wady serca i t. d. Poradnia czynna będzie dla panów dwa razy w tygodniu, a mianowicie we wtorki i czwartki od godz. 20-21, zaś dla pań w niedzielę od godz. 12 do 14. Sportowcy, którzy pragnęliby podać się badaniu lekarskiemu, muszą urzędnie otrzymać kartkę do poradni od Komendanta Okręgowego Ośrodka Wych. Fizyczn. p. por. Woskowicza.

Stibbe w ringu

Znany i sympatyczny pięściarz wagi ciężkiej, Stibbe, zgłoszony jest do Mistrzowskich Okręgowych zawodów bokserkich, mających się odbyć 9 lutego r. b. o godz. 8 ej wiecz., a 10 lutego o godz. 5 popoł. w lokalu klubu pracowników „Zjednoczone”, przy ul. Przędzalnianej Nr. 68.

Jako kandydatów na mistrzów Okręgu Łódzkiego zgłoszono dotychczas następujących zawodników:

- Waga musza: Małoszczyk (Sokół), Łyszkowski (Kruszender).
- Waga kogucia: Cyran (Zjednoczone), Wajerowicz (Kruszender).
- Waga piórkowa: Kijewski (Zjednoczone), Klimczak (Sokół), Plewiński (Kruszender).
- Waga lekka: Pietraszek (Kruszender), Seweryniak (Sokół), Gawili (Union), Marczewski (Zjednoczone).
- Waga półśrednia: Wildeman (Kruszender), Trzonek (Sokół).
- Waga średnia: Seydel (Union), Kłodas (Kruszender).
- Waga ciężka: Stibbe (Union).

Lista dotychczasowych mistrzów Europy w hokeju

(C-S) Lista dotychczasowych zwycięzców w turniejach hokejowych o mistrzostwo Europy przedstawia się następująco: 1910 w Les Avantes — Czechy, 1911 w Berlinie — Czechy, 1912 w Sztokholmie — Szwecja, 1912 w St. Moritz — Czechy, 1913 w Antwerpi — Szwecja, 1914 w Mediolanie — Francja, 1915 w Szczyrbsku — Czechy, 1916 w Davos — Szwajcaria, 1917 Austria, 1918 St. Moritz — Szwecja, 1919 w Budapeszcie — Czechosłowacja.

Przymus wychowania fizycznego.

Jak się dowiadujemy w Ministerstwie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, omawiany jest projekt wprowadzenia przymusu wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w niższych klasach szkół średnich. W sprawie tej oszacowywana jest nawet odpowiednia ustawa. Wprowadzenie przymusu ma być narazie odłożone do czasu aż Państwowy Inst. Wych. Fizycznego i P. W. wyda odpowiednią nosę wyszkolonych instruktorów.

W lutym zjazd automobilowy w Łodzi

(C-S) Jak się dowiadujemy, odbędzie się w Łodzi w dniu 24 lutego Zjazd Międzyklubowego Wydziału Sportowego Automobilklubów w Polsce, który rozpatrzy cały szereg spraw regulaminowych oraz zajmie się kalendarzykiem na sezon roku 1929.

Inicjatywa Łódzkiego Automobil-Klubu zimowej jazdy Teamami

(C-S) W kołach automobilowych Polski omawiany jest projekt Łódzkiego Automobilklubu organizowania t. zw. zimowej jazdy automobilowej teamami. Teamowa jazda automobilowa znalazła już dawno zastosowanie zagranicą.

Giełda

URZĘDOWA CEDUŁA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ

z dnia 8-go lutego 1929 r.
Bank Polski 177 178 176.
Bank Zarobkowy 85.
Spiess 252.
Siła i Światło 146.
Węgiel 94.25.
Ostrowieckie 103 100.
Rudzki 43.25.
Elektr. Dabrow. 91.
Firley 53 53.50.
Nobel 21 20.25.
Parowozy 31.
Ursus 5.

PAPIERY PAŃSTWOWE I LISTY ZASTAWNE.

Pożyczka inwestycyjna 110.25 110 110.25.
Dolarówka 103.25 103.50 103.
5 proc. konwersyjna 67.
5 proc. konwers. kolejowa 59.
Kolejowa 102.50.
8 proc. B-ku Gosp. Kraj. 94.
7 proc. B-ku Gosp. Kraj. 81.
4 i pół proc. listy zastawne ziemskie zł. 49.25 49.20 49.25.
5 proc. m. Warszawy zł. 54.25.
8 proc. m. Warszawy zł. 70.— 69.75.
8 proc. m. Piotrkowa 61.25.
10 proc. m. Radomia 77.
10 proc. m. Siedlec 72 72.35.
6 proc. pożycz. konw. m. Warszawy z 1926 r. — 57.

Zurych, 8 lutego. (Pat.) Paryż 20.315, Londyn 25.24 i jedna czwarta, N. York 5.19.60, Belgia 72.30, Włochy 27.205, Hiszpania 81.10, Holandia 208.175, Berlin 123.35, Wiedeń 73, Sztokholm 139, Oslo 138.65, Kopenhaga 138.65, Sofja 3.755, Praga 15.375, Warszawa 58.30, Budapeszt 90.635, Bukareszt 3.10.

Londyn, 8 lutego. (Pat.) N. York 4.85.84, Holandia 12.12.50, Francja 124.26, Belgia 34.901, Włochy 92.78, Niemcy 20.472, Szwajcaria 25.24, Hiszpania 31.08, Danja 18.195, Szwecja 18.151, Norwegia 18.195, Helsingfors 193.57, Wiedeń 34.92, Warszawa 43.30.

Paryż, 8 lutego. (Pat.) Londyn 124.25, N. York 25.57 i jedna czw. Belgia 356, Hiszpania 399.75, Włochy 133.90, Szwajcaria 492.25, Danja 683, Holandia 1024.75, Norwegia 683, Szwecja 684.50, Praga 75.80, Rumunia 15.40, Niemcy 607, Wiedeń 359.

NOTOWANIA BAWELNY.

N. York, 7 lutego. Bawełna amerykańska 20. Otw. marzec 1952-3, maj 1968-70, lipiec 1936-7. I not.

środek: marzec 1959, maj 1967, lipiec 1933. II not. środek: marzec 1965-6, maj 1973, lipiec 1941-2, październik 1929. Zamkn.: luty 1964, marzec 1976-8, kwiecień 1982, maj 1987-8, czerwiec 1971, lipiec 1954-5, sierpień 1950, wrzesień 1947, październik 1944-5, listopad 1947.

Liverpool, 7 lutego. Bawełna amerykańska. Styczeń 1007, luty 996, marzec 1004, kwiecień 1007, maj-czerwiec 1014, lipiec 1018, sierpień 1015, wrzesień 1011, październik 1008, listopad-grudzień 1007-1000-1033. Bawełna egipska. Marzec 1752, maj 1780 lipiec 1802, listopad 1813, loco 1823.

Aleksandria, 7 lutego. Bawełna egipska. Sakellaridis. Marzec 3665, maj 3707, lipiec 3730, listopad 3753, Ashmouni. Luty 2208, kwiecień 2256, czerwiec 2298, sierpień 2332, październik 2375.

Londyn, 7 lutego. Zamkn. Nowy Jork 485.65, Holandia 187256, Francja 124.20, Belgia 3490, Włochy 9274, Niemcy 20460, Szwajcaria 25232, Praga 164, Wiedeń 3460, Warszawa 4330.

Paryż, 7 lutego. Zamkn. Londyn 124.20, N. York 2557 i jedna czwarta, Belgia 356 i jedna czwarta, Hiszpania 406 i trzy czwarte, Włochy 133.95, Szwajcaria 492, Holandia 1024, Praga 7590, Niemcy 606 i pół.

NOTOWANIA ZŁOTEGO POLSKIEGO

w dniu 7 lutego 1929 r.
Londyn 4327, Zurych 5830, Berlin 47025-425, wypłata na Warszawę 47175-375, Gdańsk 5779-93, wypłata na Warszawę 5776-97, Wiedeń 7966 i pół — 94 i pół.

N. York, 7 lutego. Zamknięcie. Londyn 485 i pięć ósmych, Paryż 391, Bruksela 1396 i pół, Rzym 523 i pięć ósmych, Madryt 1567, Berno 1925, Amsterdam 4007 i pół, Berlin 2374 i pół, Wiedeń 1407, Praga 296, Warszawa 1125.

URZĘDOWA CEDUŁA GIEŁDY WAŁUTOWEJ

z dnia 8 lutego 1929 r.

Tranzakcje	Gotówka sprzed.	kupno
Dolary	—	—
Czeki.		
Belgia	124.12	124.45 125.81
Holandia	357.40	357.50 358.50
Londyn	45.55 ćw	45.44 45.22 p
N. York	8.80	8.92 8.8*
Paryż	34.57	34.96 34.7*
Praga	26.08 ćw	26.44 p 26.5*
Szwajcaria	171.67	171.10 171.24
Sztokholm	2.876	289.56 288.16
Wiedeń	125.28	125.59 124.97
Marka niemiecka	211.79	—

Nowe polskie samoloty

Jeden z najpoważniejszych zagadnień lotnictwa naszego, to dążenie do samowystarczalności. To też podnieść możemy z dumą, że Polska, choć za sobą ma zaledwie kilka lat pracy, może poszczycić się już pewnym dorobkiem polskiej techniczej.

Jakkolwiek nasz przemysł lotniczy przeważnie jeszcze fabrykuje płatowce licencyjne zagranicznych konstrukcji, które wykazały prawdziwą wartość i znalazły zastosowanie w naszym lotnictwie, między innymi samoloty polskie, konstrukcji inż. pilota Ryszarda Bartla z Poznania, który stworzył już kilka typów samolotów, z których obecnie 2 typy budują w fabryce Samolot w Poznaniu.

Pierwszym typem, zbudowanym przez inż. Bartla był samolot B. M. 2, dwupłat, z silnikiem Salmson 120 MK, urugim samolot B.

M. 4, dwupłat, z silnikiem Rhone 80 MK, oba przystosowane do celów szkolnych. Samolot tego typu zostaje w roku bieżącym wprowadzony w naszych szkołach lotniczych do szkolenia personelu lotniczego.

W lecie 1928 r. wypuściła sama fabryka Samolot w Poznaniu nowy typ samolot konstrukcji inż. Bartla typ B. M. 5 przejściowy z silnikiem Austro Daimler 200 MK. Nowy ten typ płatowca ma służyć w szkoleniu lotniczym jako szczebel pośredni pomiędzy zasadniczym pierwszym szkolnym typem a płatowcami bojowymi, oraz do stałego treningu pilotów.

Samoloty B. M. 5 zostają w najbliższym czasie wprowadzone do naszych szkół lotniczych, jako maszyny szkolne przejściowe do dalszego szkolenia zastępców miodca naszym pilotów; więc także dla aeroklubów akademickich.

Radziwiłłowie między sobą

„czyli ostatni proces na Litwie“

Tradycje Nowogródka — „książęta“ urzędnikami — Sensacyjność procesu Radziwiłłów — Romantyczne dzieje jednej miłości — po 115 latach

(Od naszego korespondenta).

Nowogródek żyje... z historii. To co się działo przed sto laty sławno dziś jedyną tytul do sławy w literaturze, do zaszczytów w administracji i do popularności w kraju. Oczywiście na tych czysto „duchowych“ walorach Nowogródek nie dużo zyskał: handlować tem nie można, ani bruków postawić, ani uczciwie wybudować koleje, ale honor jest, że kłękajcie narody.

Jeszcze kilka dni temu mieszkaniec tego gródka, które prawem kaduka zostało wojewódzkim miastem, na szkodę tak współczesnych n. p. Baranowicz, po kilku słowach pytał przyjeźdnego z „Polski“.

— A na Świeżi bywszy już.
— A Tubanowicze i grób Maryli widziawszy?

Tak i absolutnie nie czekając odpowiedzi brał go kordyjalnie pod rękę, absolutnie wsadzał na... autobus i pokazywał mu te wszystkie cuda, każąc je—znowu absolutnie — podziwiać na miarę historii.

Dzisiaj prowadzi do sądu, znowu ze względu na historję.

Trzeba być „litwinem“ albo mieszkać z tymi Gedyminami, Ja montami, Giedraciami i t. p. co się herbami „książęciami“ pieczętując w wykazach płać województwa figurują w kategorii X-sj, by zrozumieć czemu dla nich jest proces Radziwiłłów, tych którzy mimo zmienionych warunków życia politycznego nie zaniechali od „Panie Kochanku“ datującego się zwyczajnie bratania się z „szlachtą“ urządzając n. p. slynne w okolicy balety marzeń wszystkich bez wyjątku

Teraz majątkowa pozycja ordynata na Nieświeżu ks. Alberta jest poważnie zagrożona.

Proces, który się obecnie toczy w sali sądu Okręgowego, zrodziła powszechna przed stu laty „dyplomacja“ wielkiej magneterji hołdującej zdrowej choć niezbyt szlachetnej politycznej zasadzie. I Panu Bogu świeczka i diabłu ogarek. W tej epoce nie widziało się nigdy czy będzie jeden z Radziwiłłów służył Napoleonowi, drugi carowi Aleksandrowi. Car zwyciężył więc skonfiskowane napoleońskiemu żołnierzowi dobra podarował w nagrodę zawieszając przodkowi obecnego właściciela.

Ks. Dominik, jak przystało na napoleończyka i żołnierza, miał życie pełne awantur wojennych i miłosnych. W kilka dni po ślubie uciekł od żony zagranicę z kuzynką i w czasie tego romantycznego „wojażu“ urodził się syn Aleksander, spadkobierca skonfiskowanej fortuny nieślubny spadkobierca nieślubny. Metryka tego księcia opiewała: ojciec nieznan, matka podróżna.

Kaziroctwo to—jak się wyraża notariusz apostołski w Poznaniu—wałżeństwo pobogostawiał wkrótce biskup, upoważniony przez Stolicę Apostolską, wobec czego zaczął Aleksander w r. 1817 w sądzie lwowskim dochodzić swych praw do ordynacji a uzyskawszy przychylny wyrok wysłał pełnomocnika do Nieświeża — by wzorem Protażego—przyłbił wyrok na drzwiach ratusza. Sukces tego był oczywiście platonizacja.

Proces jest w swoim rodzaju sensacyjny. Adwokaci poruszają niebo i ziemię — i całą historję o statutow litewskich po wspólczesne prawo spadkowe od księcia sierotki, co pielgrzynkę z pobożności do Ziemi Św. robił aż do obecnych członków rodu Ktoś radzi zbałać akta znajdujące się w archiwum w Mińsku co wymaga interwencji M. S. Z. ktoś inny chce przesłudować 100 pak archiwum rodzinnego w Nieświeżu lub wreszcie przegladnąć prywatne korespondencje między poszczególnymi księżkami, która się zresztą prawdopodobnie nie dochowała.

Po 115 latach proces wydaje się być przedawniony chociaż odnosi się do wypadku skonfiskowania majątku uczestnika walk o wolność. — Prawo to chcą zakwestjonować adwokaci cytując dzieło prof. Askenazego, który pisze w „Księżce Jozefie Poniatowski“: czyn Dominika Radziwiłła był, szczególnie ważny, jaskolwiek powszechnie mówiono, że wyrósł on na pobułekach czysto zewnętrznych, oraz jako ucieczka przed wewnętrznymi usterkami.

Jakkolwiek będzie wyrok Litwa ma sensację pierwszorzędą odpowiadającą „szlacheckiej“ mentalności poważnej części miejscowego społeczeństwa. Kto wie bowiem czy nie jest to „ostatni proces na Litwie“ odnoszący się do dawnych świetnej tradycją uwiecznionych jednym słowem — Pana Tadeuszowych czasów.

Sensacyjny wynalazek afrykańskiego uczonego

Surowica przeciwko żółtej febrze

Żółta febra jest bardzo groźną chorobą infekcyjną, dziesiątkującą tubyliczą ludność krajów tropikalnych, i opierającą się jak dotąd, wszelkim próbom leczenia. Badania nad tą chorobą stały się już kilkakrotnie przyczyną zakażenia, a nawet śmierci bohaterów uczonego, którzy całą wiedzę i życie poświęcili dla dobra ludzkości. I tak w maju z r. Hideo Noguchi, który ogłosił, że odkrył zarazek żółtej febrzy, w toku badań kontrolnych w swej pracowni w Afryce zaraził się i zmarł wkrótce na chorobę, z którą dla dobra ludzkości walczył przez całe życie.

Rycina nasza przedstawia pracownię serologiczną w instytucie patologii Charite w Berlinie, gdzie udało się uczonym niemieckim prof. Kuczyńskiemu, Jungmannowi i Schilgowi, na podstawie dotychczasowych badań szeregu uczonych uzyskać surowicę, przeciw żółtej febrze. I tutaj podczas doświadczeń z zarażeniem żółtej febrzy, odmianną krętka, przypominającą kształtem zarazek kłty, uległ prof. Kuczyński i jego asystentka zakażeniu — została jednak uratowana przez wstrzyknięcie im uzyskanej przez nich surowicy.

Prace nad żółtą febrą pozwoliły przekonać się, że choroba ta przenoszona jest przez pająka gatunki maca, która zakażają się tyl-

ko wówczas, jeżeli ukąszą chorego w pierwszych trzech dniach jego choroby — po dwunastu dniach zarazek zdołał w organizmie muchy przebyć pewien cykl rozwojowy i odłądził mucha roznosi chorobę, przez kąsanie ludzi zdrowych.

Zdolność zakażenia posiada mucha przez przeciąg kilku tygodni, dobie miesiąc i tem właśnie tłumaczy się fakt, że tak obawiane epidemie żółtej febrzy, pojawiały się od czasu do czasu w zeszłym stuleciu w portach europejskich, zwiózając obfite żniwo śmierci. Przenośnikiem epidemii były zakażone muchy, przewiezione do portów europejskich przez okręty handlowe. Kroniki europejskie notują takie epidemie w portach włoskich, hiszpańskich i portugalskich — w r. 1873 umarło podczas takiej epidemii w samej Lizbonie 10 000 ludzi.

Nie więc dziwnego, że żółta febra należała do najbardziej obawianych chorób tropikalnych, sukces przeto sztaba uczonych całego świata, którzy we wspólnym, acz niejednokrotnie niezależnym wysiłku, zdołali poznać sposoby walki z tą straszną chorobą i znaleźć skuteczny lek — surowicę swojską przeciw żółtej febrze — posiada bardzo duże znaczenia dla dobra ludzkości.

Pierwszy eksponat na P.W.K.

Rycina powyższa przedstawia kanalizacyjny odcinek krzyżowego połączenia kolektorów, mający ilustrować m. in. eksponatami Łódzkiej urzędzenia zdrowotne. Jest to pierwszy eksponat, jaki stanął na terenach Powszechniej Wystawy Krajowej w Poznaniu.

Nie wszyscy wielcy ludzie

uczyli się dobrze w szkole

Nie wszyscy sławni ludzie byli za młodo dobrymi i pilnymi uczniami: wielu mrodo złych świadków i bez egzaminów przeszło do pottomności. Znakomity pisarz niemiecki Gerhart Hauptmann miał w szkole realnej duże trudności. W tak zwanej „kwincie“ siedział półtrzecia roku. Wobec tak lichych postępów wzięto Hauptmanna ze szkoły zanim mógł ją ukończyć.

Nieświełym uczniem był także Ibsen, który nie zdał końcowego egzaminu. Z łaciny, greki i z arytmetyki otrzymał wtedy stopień niedostateczny. Dłuzi raz nie chciał już losen siadać do tego egzaminu a przecież został wielkim poetą.

Pisarze niemieccy ostatniej doby, Peter Altenberg i Walter v. Moio nie mieli ze stopnie z języka ojczystego. Bardzo poczynny pisarz Stefan Zweig otrzymał w gimnazjum „dwójkę“ z niemieckiego, i matematyki i greki „czwórkę“: jego zachowanie się było „odpowiednie“.

Selma Lagerlöf otrzymała jako uczennica wyższego seminarjum nauczycielskiego niedostateczną notę z ćwiczenia stylusycznego. Chcąc

wówczas koleżum nauczycielskiemu dowiedzieć, że przecież pisać po szwedzku umie, że brała się Selma Lagerlöf do roboty i w ciągu kilka tygodni napisała koncert „Gości Berling“, dzieła, którem zdała egzamin przed całym światem.

Edison, na znakomitszego wynalazcę doby obecnej, odlatł nauczyciel z pierwszej klasy do domu, gdyż tam em nicze ABC ani ruszenie chciało iść do głowy młodego Edisona.

Liczba wielkości teatralnych nieposiadających pełnego wykształcenia średniego jest bardzo duża: wiele gwiazd uciekło do teatru właśnie dlatego, że nie mogły w szkole wytrzymać.

Albert Basse mann, jeden z najlepszych niemieckich autorów współczesnych, nie mogąc w szkole nauczyć się ortografii, utworzył sobie własną pisownię którą spisywał brulionowy swych ról. Podobnie ortografii nie umiała wielka tragiczka Charlotte Wolter.

Skonczonymi łobuzami byli w szkole Kainz, Sonnenhal, Girardi, z ćwiczenia stylusycznego. Chcąc

Waga, która waży — zapach

Ostatnia sensacyjna zdobycz fizyki

Człowiek o usposobieniu poezym, upaja się zapachem kwiatów i perfum, nie zastanawiając się nad jego organiczną przyczyną. Ścisłe badanie jest rzeczą trzeźwego przyrodnika, który już od dawna stwierdził, że otoczona nim białym poezji woń róży lub fiołka nie jest niczem innym, jak ulatniającym się olejkami eterycznymi, drażniącym nerw powonienia. Nie pachnie róża, fiołek lub tuberoza, lecz etyczne ulatniające się olejki, które co każdy kwiat musi tracić na wadze. Nasz zmysł powonienia, bardzo nikły wobec zwierząt, jest jednak na tyle czuły i wrażliwy, aby wyczuć zapach w milionowym rozdrobieniu, którego dotychczas nie mogli ustalić chemicy, zaopatrzeni w najczulsze instrumenta.

Zdawało się, że zważenie zapachu jest zadaniem, skazanem zgóry na niepowodzenie. A jednak stało się i rzekoma niemożliwość została urzeczywistniona: wedle zasad nowoczesnej fizyki, udało się miaromierze zważyć zapach piżma, należący do najlotniejszych i najczulszych zapachów. Przyrządy, potrzebny do urzeczywistnienia tej pozornej fantazji, jest zupełnie nieskomplikowany. „Naczynie na woni“ jest to cieniocienista szklanka szklana, której jednostronnie obarczenie powoduje lekkie wywarzenie, będąc w ścisłym związku z obciążeniem i malejące z uwytkiem ciężaru. Naturalnie wykluczeniem jest zaobserwować skrzywienie szkła gołem okiem; do tego służą subtelne metody optyczne, obliczające wagę ciała lotnego, z załamania się promieni świetlnych na szkło.

Waga woni składa się z czystego kwarcu, możliwie jednolicie złożonego. Ciężar i obciążenie są również umieszczone na nitkach z kwarcu. Miernik ten nadaje się

najlepiej do tego rodzaju celów, ponieważ przeciwstawia się najpompniej wplywem chemicznym, zwłaszcza temperaturze. Miernik dla doświadczenia zasadnicze znaczenie, ponieważ dzisiejsza fizyka posługuje się tysiącami stopni temperatury. Włoski z kwarcu są tak cienkie, że oko ludzkie nie może ich ujrzeć w cieniu Dopiero ta aparatura umożliwiła dokładną pracę i odważenie milionowych części grama, np. gazu, wydzielanego przez radjum, t. zw. emencję radiojową. W ten sposób wrota ścisłej wiedzy wprowadziły w niezbadany dotychczas realnie świat mikrokozmu.

Sienkiewicz i radiotelegraf

Z powodu sprowadzenia do kraju zwłok śp. Wiktora Biernackiego, prof. Politcznik w Warszawie, zmarłego w Moskwie r. 1915, przypomniał J. J. Boguski ciekawy epizod. Śp. Biernacki zajmował się filami Hertza zaraz potem, gdy Hertz ogłosił swe odkrycia o mech. Poimmo brak w przyrządów, reproductował doświadczenia Hertza wraz z p. Boguskim, który obecnie pisze.

Skoro Biernacki pokonał już wszystkie trudności, skoro zdołał już dobry koneret i zdołał uławnie istnienie tych fal z pomocą koherera, umysłistym doświadczenia te powtórzyć w gronie osób, interesujących się kulturą i nauką z tej racji bliskiej. Przyszli więc: pp. H. Sienkiewicz, Al. Grovacki (B. Prus), S. Dickstein, N. Müller, Wł. Gosiewski i kilku innych przyjaciele.

Skoro galwanometr, włączony w obwód z kohererem odchylił się pod wplywem fal Hertza, wówczas Sienkiewicz, który stał koło mnie, powiedział „Ale to będzie można telegrafować bez drutu“. Rozpoczęła się krótka rozmowa nad tą myślą mistrza. W roznowie tej sceptykami okazali się specjaliści, stwierdzając: „suszność przyszłowa że „z za drzew — lasu nie widać“ i czas wykazał, że Sienkiewicz widział nietylko dalej, ale i lepiej, niż specjaliści. Istotnie — wkrótce potem Biernacki demonstrował uznie fale Hertza, lecz porostu telegraf bez drutu.

Polonia-Italia

Uszał się Nr. 11 i 12 wydawnictwa „Polonia-Italia organu Izby Handlowej Polsko-Italskiej. Na trasę jego niezmiernie bogatą i interesującą, składają się artykuły następujące: Dr. L. Pączewski: Dniejsze iat stosunków polsko-italijskich. Minister inż. E. Kwiatkowski: Fizyka gospodarczo-polityczna Polski. Minister inż. J. Moraczewski: Roboty publiczne, Minister inż. A. Kiliński: rozwój i potrzeby komunikacji w Polsce. Dr. W. Olszewski: Dobra sążek podziemia. A. A. Andrus: Kuracja Italia, A. Lewasa: Natłata a Italia.

Adres redakcji i Administracji Warszawa, Wierzbów 11. Tel. 102 15.

Szmaty

Powanny szwedzki hurtowny handel szmatami pragnie nawiązać stosunki handlowe z przemysłowcami i odbiorcami przedży wieloletniej, odpadków krawieckich, sułien popratyca i niepratyca, szmat z mundurów i t. p. Odpowiedź pod „Szmaty“ do S. Gunnarusa Anonsbyra, Stockholm, Szwecja.

FOTOGRAFUJ CIE SIĘ

gdzie tanio i dobrze

TYLKO

u „Zjednoczonych Fotografów”
Łódź, ul. Narutowicza 13. Telefon 25-00.

Ceny konkurencyjne:

12 Fotografii	m. biust	Zł. 3
6 Portretów	retuszowanych	„ 4
6 Fotografii	cała figura	„ 10
1 Portret duży	gabinetowych	„ 10
	cała figura	
	rozmiar 40x50 cm.	
	z nat. cała figura	

UWAGA:

Od p.p. Amatorów przyjmuje się wszelkie roboty fotograficzne.

Niepogoda nie robi różnicy w zdjęciach.
Zakład czynny bez przerwy od 9-ej do 7-ej wiecz.
A. entów firma nasza nie wysyła.

Do akt.
Nr 173-1929 r.
Ogłoszenie
Komornik przy Sądzie Okręgowym w Łodzi, Jan Rzymowski zamieszkały w Łodzi przy ul. Sienkiewicza 67, na zasadzie art. 1030 Ust. Post. Cyw. ogłasza, że w dn. 12 lutego 1929 r. od godz. 10 r. w Łodzi, przy ul. Zeromskiego № 52 odbędzie się sprzedaż z przetargu publicznego ruchomości, należących do firmy „R. Prusse i S-ka” i składających się z papieru i maszyn papierniczych oszacowanych na sumę zł. 8000, plus 000.—
Łódź, dn. 12.29 r.
Komornik
Jan Rzymowski

Fabryka Wyrobów Towarów Jedwabnych Spółka Akcyjna MAURYCY TAUMAN

w ŁODZI,

ul. Juliusza 6/8

Tel. 622 i 23-75

przyjmuje w swoim wydziale zarobkowym, zaopatrzonej w maszyny najnowszej systemu, do wyrobu wszelkie gatunki towarów jedwabnych, jak ze sztucznego, jak i naturalnego jedwabiu, jak: Crepe de Chine, Crepe Satin, Crepe Georgette. Soie lavable i t. p. łącznie z uszlachetnieniem, oraz wszelkie gatunki przędzy jedwabnej do skręcania.

Porady techniczne w zakresie wyrobu powyższych towarów udziela nasze biuro, kierowane przez pierwszorzędne sity fachowe.

Ostrzega się

pp. palaczy, że ukazały się w sprzedaży liczne bezwartościowe naśladowstwa znanych patentowanych giliz:

„DWUWATKI”

Celem uniknięcia przy kupnie GILZ szkodliwych dla zdrowia, fałszykatów, prosimy zwracać baczną uwagę na naszą markę fabryczną „Sokół”
Fabryka giliz „Sokół” Warszawa
W. Kwaśniewski i F. Pacholczyk, ul. Leszno Nr. 108.
Skład w Łodzi, ul. Sienkiewicza nr. 50, tel. 23-39.

Biuro Towarzystwa Lokator

Łódź, ul. Piotrkowska nr. 107, tel. 41-56

Czynne z dn. 1 lutego 1929 r. codziennie od 10 rano 2 po poł. i od 5 po poł. do 8-ej wiecz. w sobotę od 10 rano do 4 pp.

Udziela członkom swym porad bezpłatnie.

Dziś, dnia 9 lutego 1929 r. w lokalu własnym przy ul. Sienkiewicza 5-5 odbędzie się

Towarzyska Gra w Lotto

dla członków Stowarzyszenia i wprowadzonych gości
Początek o godz. 9-ej wieczorem.
Wejście bezpłatne. — Wejście bezpлатne.
Zarząd Stowarzyszenia Komiwojażerów Ł. O. H. P.

B. RUSSKA

długoletnia nauczycielka udziela lekcji pisania na maszynach różnych najnowszych systemów z dokładnym objaśnieniem konstrukcji i hektografii.
Udziela również lekcji buchalterji, arytmetyki handlowej i korespondencji.
Łódź, Kilińskiego (Widzewska) 89, m. 8 (obok poczty).

Gabinet Kosmetyki Lekarskiej

D-r Marji Lewinsonowej
Cegielniana 6, front i piętro telefon 43-63.
Choroby skóry, i włosów, masaże, Beute, leczenie światłem (koentgen, kwarc, solux), Gouz, przyjęcie dla pan i panów od 10—2 i 4—8.
Elektroterapia i chirurgia estetyczna pod kierownictwem chirurga D-ra Z. LEWINSONA, w godz. przyjęcie od 12—2.

Ogłoszenie

Dnia 19 b. m. o godz. 8 ej wiecz. w lokalu własnym przy ul. Wschodniej L. 57 odbędzie się

nadzwyczajne walne zebranie

naszych członków.
Porządek dzienny:
1) Zmiana § 14 naszego statutu.
2) Wołne wnioski.
Starszy Cechu Rzemieślników Zawodu Piekarskiego
Sz. L. Rotenberg.

Przetwory chem. i surowce do celów przemysł. KWASY (siarkowy, solny, azotowy do 48 B6) technicznie, chemicznie czyste i do akumulatorów poleca:
Sp. Akc. Fabryk Chemicznych i Huty Szklanej KIJEWSKI, SCHOLTZE i S-ka
Warszawa, ul. Smolna 30. Tel. 304 8. i 1-86.

GABINET gimnastyki leczniczej i fizykalnej terapii

Dr. med.
Cecylii Fokszańskiej
Gimnastyka lecznicza, oddechowa i masaż, diathermia, lampa kwarcowa kapiele świetlne, slux i tonisator
Piotrkowska nr. 101.
Telefon 30-76.

Dr.
St. Bibergal
Moniuszki 11
Choroby skórne i weneryczne elektroterapia
Przyjmuje od 8-10 i od 5-8 wiecz. w niedzielę od 10-12

„PRACA”

Tow. Szerz. Pracy Zawodowej wśród Kobiet żyd. w Łodzi, Wólczańska 21. Tel. 67-15
Przyjmuje zapisy na
1. Krawiectwo;
2. Szwactwo;
3. Ręczne roboty;
4. Ondulacje i Manicure;
5. Maszynowy haft artystyczny

Dr.
A. Szejnberg
ul. 6 Sierpnia 3
tel. 4-91

Dr. med.
Stupel
Szkoła 12
Choroby włosów, skórne, weneryczne i moczopłciowe
Naświetlanie lampą kwarcową prom. Koentgena (ekzematy, nowotwory złośliwe)
przyjmuje od 6—8 po poł.

M. Majerczykowa
Gdańska 61, m. 8, tel. 39-67
poleca najnowsze modele gotowych sukien
Wielki wybór! Ceny przystępne!

Dr. med.
JULJUSZ BAUM
chor. kobiece i akuszerja
Cegielniana 53
tel. 63-85
przyjm. od 3-5.
W klinice Ogrodowa 10 od 11,30—1,30 pp.

Ogłoszenia drobne

INTELIENTNY młodzieniec z pierwszorzędniemi referencjami posiadający ośmioletnią praktykę biurową w kraju i zagranicą, poszukuje posady biurowej względnie w interesie wymagania skromne. Łaskawe oferty sub. „Uczciwy”.

Z POWODU WYJAZDU sprzedam sklep spożywczy z umeblowaniem mieszkaniem (pokój z kuchnią) Nowa 34-36

BRYKA towarowa, rolowa, kozuch sprzedam Kilińskiego 32.

PRZYJME dwie godz. korepetycji, specjalność łacina lub muzyki pianina. Wymagania skromne. Wiadomość: telef. 18-56.

PIANINO czarne kazyłowe, bardzo dobry głos tania sprzedam, Łagowa 52, m. 17.

100.000 CEGIEŁ do sprzedania. Wiadomość tel. 72-95 8-5

NIEMKA (REICHSDEUTSCHE) udziela korepetycji, prowadzi lekcje interesujące i zapewnia szybkie postępy. Oferty: Główna 41, II front, m. 7. Tel. 45-65. Zastać można od 3-5 i od 8-9 wiecz. 13-3

Dr. med.
H. Gutschadt
akuszer-ginekolog
Zachodnia 62
(Cegielniana 23)
Telef. 29 52.
Przyjmuje od 10-12 i od 5-7.

Dr. med.
RAPEPORT
Urolog
Choroby nerek, pęcherza i dróg moczopłciowych
Pr. Narutowicza 25
(Luzerna)
telefon 44-10
Przyjmuje od 1-2 i 4-8 w

Obowiązująca podług Rozp. Ministr. Pracy i Opieki Społ.
Księga Pracy
pracowników umysłowych jest do nabycia w firmie
A. J. OSTROWSKI
Piotrkowska 53, tel. 3-54 i 63-0

Sklep z przyległym pokojem przy ul. Główniej 48 wprost od gospodarza do wynajęcia od zaraz

Tańców Nowoczesnych

jak: Slow-toks, Tango, Black-botton, Walc angielski, Black Boston, Polonja
Warszawianka wyucza dypl. uanczytel
HENRYK HENRYKOWSKI
w prywatnym mieszkaniu przy ul. Gdańskiej 9, tel. 66-93 w asystencji wybitnego mistrza. Lekcje pojedyncze i w kompletach.

Dyrekcja
Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego Sp. Akc.
(Elektrownia Łódzka)

zawiadamia W. P. Odbiorców energii elektrycznej na OGRANICZNIKI, iż ostateczny termin uregulowania należności za rachunki I-go kwartału (bronzowe), t. j. za czas od 1 lutego 1929 roku do 1 maja 1929 roku, upływa dnia 10 lutego r. b.
Niewpłacenie należności w terminie wyżej wskazanym pociągnie za sobą skutki zerwania umowy, zawartej na dostawę energii elektrycznej, oraz przerwę w dostawie prądu bez uprzedniego o tem zawiadomienia.
W celu uniknięcia ścisku przy płaceniu w ostatecznym terminie uprasza się o wcześniejsze regulowanie należności.
Przy płaceniu należy bezwzględnie przedstawić zapłacony rachunek bronzowy za IV kwartał 1928 roku.

W miesięczna „Głosu Polskiego” ze wszystkimi dodatkami wynosi w Łodzi zł. 0,60, za odnośnienie — 40 groszy; z przesyłką pocztową w kraju — zł. 6,00; zagranicę — zł. 10.—

Ogłoszenia za wiersz milimetryowy i szpalitowy. 1 strona i w teście 40 groszy strona 5 szpalit. — Nadrugi, 10 gr. str. 5 szpalit. — Nadesłane po teście 30 gr. str. 5 szpalit. — Zwyčajne 10 gr. str. 10 szpalit. Drobne 12 gr. od wyrazu najmniejszego 120 zł. Poszukanie pracy 10 gr. — Ogłoszenia zaręczynowe i zaślubinowe 10 zł. Ogłoszenia zamiejscowe: pierwsze 50 00 proc. trzec. dnia za 100 pr. za zastrzeżone miejscowe dopłata